

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Godina III

Broj 35

Tuzla, 20.02.1995.

Cijena 1 DEM

3 KUNE

DOSSIER SLAVINOVIĆI

BILI SMO U NAŠEM ZADRU

Između dva broja NAŠ PREDsjedNIK, NAKON ŠTO JE BIO PARTIZAN, PROMOVIRAO SE U PRAVEDNIKA

U modi su politička pisma. Pisma idu i tamo i ovamo, rijetko na kom srce je naslikano. Na kraju pisma našeg predsjednika našem lordmeru stoji - kako provala u pretežito hrvatske kuće nije pravna ali je pravedna. Naša država dakle nije pravna već pravedna. To u praksi znači rasulo države ili komunizam. S druge strane, država tvrdi da je privatno vlasništvo neprikosnoveno. Objesiš na klin privatno vlasništvo kad je ono garantirano pravdom a ne pravom. Teoriji privatnog vlasništva, po osnovi pravde, najbliži je bio komunizam. Međutim, ne uvodi se komunizam. Uvodi se nama dobro poznati socijalizam. U manipulaciji ljudima, jedno od njegovih posljednjih uporišta u manipulaciji ljudima bili su stanovi. Njih bi danas bilo najlakše privatizirati, ali to vladarima na um ne pada. Stanovima se i dalje efikasno manipulira. Dobivaju se na osnovi privrženosti nečijoj pravdi. Međutim, vojska je ušla u kuće u nespornom privatnom vlasništvu. U krajnjoj konzekvenci, idući logikom pravde ili nepravde, a ne logikom prava, nestaje i privatnog vlasništva. Na kazanu za profesore Medicinskog fakulteta nema nepravde u raspodjeli čorbe od graha. Narod, pretežito većinski, traži pravdu, a predsjednik i dopredsjednik naroda podržava narod. Predsjednik je obećao nove propise, a dopredsjednik, nakon što je proglasio privatno vlasništvo neprikosnovenim, dopustio je mogućnost njegove mobilizacije. Dopredsjednik je duhovit čovjek i često je znao izmamiti aplauze svoga naroda duhovitim dosjetkama, ali taj narod mu je najfrenetičnije zapljeskao kad mu je našao rješenje po osnovi mobilizacije. Neki moji zemljaci iz Kaknja su mi pričali da su točno znali tko će polagati "C" i "D" kategoriju nakon što se mobiliziraju njihovi MAN-ovi. Svuda ima svakakvog naroda. Ima i Klinton beskućnika ali ih ne uvajuje u privatne kuće. Jedan njegov slavni prethodnik je otprilike rekao: Nikada ne možeš sav narod za svo vrijeme, već samo dio naroda za izvjesno vrijeme - vući za nos.

Zmajček

Glodur u bijelom Zagreb gradu, u društvu dr. Slobodana Langa

UTEMELJENA POSavska VELEŽUPA

ORAŠJE - U Orašju je sinoć završeno prvo zasjedanje Sabora veležupe Posavine, kojem su bili nazočni brojni uzvanici iz Hrvatske Republike Herceg-Bosne, Republike Hrvatske i Federacije BiH. Za predsjednika veležupnoga Sabora izabran je Vitomir Čošković iz Bosanskoga Šamca, a za dopredsjednika Mustafa Hadžispahić iz Orašja. Zastupnici su prihvatili Nacrt Ustava veležupe Posavine i imenovali radnu skupinu koja će načiniti prijedlog Ustava veležupe.

Predsjednik Federacije BiH Krešimir Zubak izjavio je sinoć u Orašju kako je Posavska veležupa "najbolji dokaz da bosanski Hrvati nisu protiv Federacije BiH". Dodao je kako su, međutim, "problemi u Federaciji BiH, jer federalni zakoni nisu usuglašeni". On je dodao da je "kamen spoticanja i problem nerješene granice općina i veležupa". Predsjednik Federacije BiH kazao je kako će "prioritetni posao biti da se u što skorije vrijeme donesu važni akti koji će riješiti sva sporna pitanja".

Suradujte u svom listu

Hrvatski Glasnik

HRVATOM U SARAJEVU

Sjećate li se one prisege preimenovane brigade HVO u Sarajevu pred generalom Hrvatom. Nema više generala jer u to vrijeme pretežita Armija nije bila dovoljno proporcionirana. Proporcioniranje generala vrši se atašeizacijom. Tako su atašeizirani Knez, Šiber i Šadić. Uvijek ima jedna većinska useljena kuća. No general je general. Njega atašeiziraju a novinare i političare cirkumciziraju. Kad sretnete nekog sarajevskog vrlog Hrvata u Zagrebu, osuđeni ste na psiho tretman o tome kako su Hrvati pogriješili, a Hrvati u Sarajevu nisu pogriješili. Oni su se uglavnom držali samostana Sv. Ante sa posebnim osvrtnom na Departman Kruh svetog Ante, i nisu griješili. Griješili su Hrvati iz Bosne i Hercegovine a Hrvati iz Sarajeva nisu. Međutim, dali su se preimenovati, prisegnuti i cirkumcizirati. Armija Bosne i Hercegovine je pretežito muslimanska i pod pretežitim uplivom, praktično jedine stranke u Muslimana, SDA. Republika Bosna i Hercegovina je demokratska država jer je ovo objavio poodavno Hrvatski glasnik, i autor nije nikada pozvan na informacione razgovore. Dapače, u tu Armiju bio je često pozivan na grah i na kahvu (kahva=štok 0.5). Pretežito muslimanska, 7. nestrpljiva brigada rastjerala je Hrvate sliva Bukovice i Trstionice uz povike "Allahu ekber", ali i uz poprilične grubosti o kojima u vašoj T ništa nije kazano. Prilika da urednik kaurin pokaže kako voli našeg predsjednika nikad se ne propušta. Urednik udara podrepaški: kako su borci za vjeru izrazito hrabri i moralni, i kako bez religije nema pravedne vojske. No, kako je pravovjerna vojska izrazito pretežita, ona je po kaurinu uredniku naročito pravedna, jer pravovjerni vojnici ne rade nikakve nepodopštine iz repertoara zločina i genocida. I - onda urednik presere pa kaže kako su i Hitler i Staljin puštali vjeru u vojsku. Gott mit uns! Našem predsjedniku nije ostalo ništa drugo već da se složi sa pitcem koji je u njegovo ime pravovjerno odgovorio, a uz to je, k'o bajagi, kaurin. Grupa Hrvata, često okupljena oko kazana Kruha sv. Ante, toliko je intimidirana i toliko je zagazila u pravovjerje zadane im vjere da su postali izraziti primjerci sećenog cveća kojemu se prvo seće organ, a bez organa mogu se lahko zaposliti u sultanovu haremu.

Aždahogly

Nakon saopćenja Tuzlansko-podrinjskog kantona o kampanji hrvatskih novina prema Tuzli

ZAUSTAVITE GLOBUS

Izvorno ovaj paranoični poklič (zaustavite REUTER) prvi put se čuo na Kosovu, u povodu demonstracija Albanaca a u želji komunističkih vlastodržaca da spriječi odlazak nepovoljnih vijesti u svijet. Vlastodršci odavna nisu isti (ili pak, jesu) a ni prostor na kome je ovaj poklič ponovno aktualan. Međutim, iste su želje vlasti da vladaju informativnim medijima i da udare po njima kad god ne veličaju njihove poteze a osobito njihove svijetle likove.

Ovaj puta na meti je tisk koji u ovu učmalu informativnu sredinu donosi bar malo svjetlosti. Riječ je o pregrštu novina iz Hrvatske a koje su, gle bezobrazluka, usudile se pisati o položaju Hrvata u Tuzli. Toliko su daleko otišle da vrše "bjesomučnu kampanju" protiv Vlasti u Tuzli i okolici, poznatijih kao prvom kantonu u Federaciji BiH. Ova vlast je

tako dobrostviva da omogućava nesmetanu distribuciju hrvatskog tiska u Tuzlu a oni se tako loše ponašaju prema njoj. Očito je da neki još uvijek nisu ovladali osnovama demokracije, a jedna od temeljnih je i sloboda tiska. Mnogi će prigovoriti da je riječ o novinama iz druge države, za njih strane, ali to još manje daje za pravo tim dušebrižnicima da se tako ponašaju. Što bi tek vlasti u Hrvatskoj trebale poduzeti protiv ekstremističkog lista "Ljiljan" koji se, između ostalog, prodaje i u sred Zagreba na Jelačić placu. KoličinamržnjepremaHrvatskoj kojaseplansiranastranicamaovoglista prevazilazi i "legendarnu" Nadu Al Issu, čija izvješća svakodnevno slušamo na tzv. TV BiH.

Umjesto da omoguće nesmetano praćenje HRT-a i na ovim prostorima, resorni ministar u Vladi Tuzlansko-podrinjskog kantona preporučuje TV Tuzli da smanji uključivanje

U povodu Odluke Vlade R/FBiH o oporezivanju u visini od 15% na svaku robu, pa čak i humanitarnih organizacija

OTIMACINA BEZ GRANICA

Država nam svaki danom u svakom pogledu sve više napreduje. Sustavno se razvijaju sve njene institucije, a tako i one porezne. One su dostigle takav stupanj savršenosti da su pod njen udar došle i bebe. Nevina sisančad moraju od svojih usta odvojiti 15% mlijeka u prahu, pelena, papica i sličnih neophodnih artikala, kako bi ova država mogla nesmetano funkcionirati. Kako drugačije objasniti nebuloznu naredbu Vlade R/FBiH kojom se zahtijeva plaćanje danku u visini od 15% od vrijednosti robe, čak i od humanitarnih organizacija kakve su Caritas, Merhamet... Ono što su ljudi dobre duše i širokog srca skupljali širom svijeta, kako bi pomogli napačeni narod u još napačenijoj zemlji Bosni, netko bi da jednostavno, potezom administrativnog pera, strpa u svoje, ne baš plitke džepove.

Normalno, svaka državna administracija se izdržava od poreza na prihode svojih građana, ali još ni jedna nije pokušala izdržavati se od

otimačine humanitarne pomoći koju, uzgred rečeno, nije osigurala vlastitom angažiranošću. Građani ove države bili bi presretni da imaju prihode od kojih bi mogli izdvajati neophodne sume za normalno funkcioniranje državne administracije. Međutim, kada ta ista administracija nije u stanju osigurati ni elementarnu prehranu svog stanovništva, pravi je bezobrazluk posegnuti za robom koju su osigurali drugi, pogotovu humanitarne organizacije. Istina, ova uredba ne važi za strane humanitarne organizacije koje svoju robu same i dopreme do nas, ali bismo svi mi, koji već tri godine nismo primili plaće dostojne čovjeka, trebali biti presretni da još uvijek postoji netko tko nam želi pomoći da ne umremo od gladi. Međutim, do kada će stranci imati strpljenja da hrane gladni narod dok njegove vođe donose ovakve nesuvisle naredbe. Zato bi ih Vlada trebala hitno poništiti a efekti koje je ona postigla već su vidljivi na tuzlanskoj tržnici i u prodavaonicama, gdje glavni ceh plaćaju i onako siromašni građani.

Z. S.

u program HRT-a. Vjerojatno da ne bi Sedma noć ili Kviskoteka pokvarili uzorne medunacionalne odnose koji vladaju u ovom gradu. Od Hrvata se sve može tražiti, i za sve ih okriviti ali da su oni odgovorni zbog neučinkovitosti tuzlanskih vlasti glede rješavanja boračkih stambenih problema ipak je previše. I kada ti mediji, odnosno, njihovi dopisnici iz Tuzle, jave kako se Hrvati nasilno istjeruju iz vlastitih kuća to će se okarakterizirati kao "bjesomučna kampanja".

Naravno, staro je pravilo - napad je najbolja obrana, pa su tako i kantonalne vlasti posegle za ovakvim rješenjem vlastitih slabosti. U trenutku kada su medunacionalni odnosi Hrvata i Muslimana u Tuzli na najnižoj razini od početka rata izlazi se sa blasfemičnom tiradom protiv hrvatskog tiska. Za očekivati je da sljedeći potez bude zabrana prodaje novina iz Hrvatske, a jedini adekvatan i učinkovit odgovor tuzlanskih Hrvata bit će izgradnja predajnika i pojačivača za prijem radio i TV signala iz Hrvatske. Samo tako, vlastitim snagama, moći ćemo ostvariti ono što nam i pripada.

Od ove vlasti ne možemo ništa (dobroga) očekivati.

Z. S.

UDRUGA STRADALNIKA DOMOVINSKOG RATA SOLI

Obavještavamo vas da je u Tuzli dana 09. 02. 1995. g. održana osnivačka skupština Udruge stradalnika domovinskog rata Soli - Tuzla u koju su ušle obitelji poginulih bojovnika kao i ranjenika tj. ratnih vojnih invalida.

Većinom glasova izabrano je predsjedništvo koje broji osam članova. Četiri regije su dale po jednog predstavnika obitelji poginulih bojovnika i jednog ratnog vojnog invalida.

Izabrano predsjedništvo je imenovalo predsjednika, tri dopredsjednika i tajnika koji je ušao kao deveti član predsjedništva. Za predsjednika je izabran Nikola Crvenković iz Lukavca kao predstavnik ranjenika - invalida.

Za dopredsjednike su izabrani:

1. Miroslav Maras iz Banovića, predstavnik ranjenika - invalida,
2. Sladana Tomić iz Tuzle, supruga poginulog bojovnika,
3. Blaž Pejić iz Lukavca, otac poginulog bojovnika.

Za tajnika je izabran Čajić Božo iz Tuzle, također ranjenik - invalid.

PREDsjedNIK
Crvenković Nikola

Ono što je u ostalim dijelovima BiH česta pojava, u Tuzli je skandal planetarnih razmjera

TUZLA JE IPAK DRUKČIJA

SLUČAJ SLAVINOVIĆI I. DIO

Dana 10. veljače '95, u jutarnjim satima, održan je međustranački sastanak u kabinetu načelnika SO Tuzla. Prisutni su bili predstavnici svih stranaka. Na dnevnom redu bila je aktualna problematika prisilnog zauzimanja privatnih stambenih objekata u naselju Slavinovići, od strane pripadnika ABiH. Vođena je žučna diskusija u cilju rješavanja problema, analizirana je prepiska sa predsjednikom Izetbegovićem, vođeni telefonski razgovori sa zapovjednikom II. korpusa, gosp. Delićem. Po diskusijama većine sudionika, izgledalo je da problem u MZ Slavinovići nije samo pravni, međunacionalni, vojno-civilni, nego i nove metode obračuna sa "lijevom i građanskom" Tuzlom. Očito je da aktualna općinska vlast, na čijoj općini se slučaj i desio i koja je nadležna za njegovo rješavanje, nije imala mehanizme da problem riješi. Uočljivo je neslaganje sa vojnim vrhom II. korpusa, koji nije ništa poduzeo da spriječi pripadnike ABiH (te su oznake nosili) u svom divljanju. Vlasnicima kuća u koje su provalili predstavljali su se kao "janjičari" i "muđzahedini". Na borbenoj, maskirnom mrežom ukrašenoj "NIVI" s kojom ratuju po Slavinovićima već nekoliko dana, imali su istaknutu veliku sliku, valjda idejnog vođe, Homeinija.

Činjenica je da je stanova premalo a neriješenih stambenih problema previše, naročito zbog toga što je Tuzla bila stjecište za većinu prognanika iz Podrinja i Semberije. Općina Tuzla je učinila dosta, ako ne i najviše, na rješavanju stambenih problema vojske. Kao potvrda, istaknuto je na sjednici, stiglo je i priznanje od 1. muslimanske podrinjske brigade za izuzetno razumijevanje u rješavanju stambenih problema njihovih boraca.

Donosimo izlaganja nekih od sudionika rasprave:

ZLATKO DUKIĆ-SDP Po profesionalnoj i stranačkoj liniji imam tačne podatke koliko je još ostalo Hrvata i nemuslimana u pojedinim jedinicama Armije u

Slavinovići - narušena idila Gjuhlistana

Tuzli i zgradi Komande. Jasno je kao dan, na osnovu onoga kako se prisluškuju i posmatraju ljudi koji ne pozdravljaju sa "selam alejkum" u komandi, kojima se omakne pa popiju u Ramazanu po čašicu, da ja nisam uopšte iznenađen ovakvim nečim. Pitao sam se kada će i kako će, još jedinu silu koju protiv Tuzle nisu iskoristili, ovi jastrebovi iskoristiti. Jedina sila koja nije bila iskoristena je Armija. Sve drugo su iskoristili. Očistili su policiju, očistili su vojsku, očistili su V. OG, SNO su samo zbog Tuzle direktno vezali za Ministarstvo unutrašnjih poslova, ne znam na osnovu kog zakonskog propisa. Kada sve to sagledam u cjelini, mene ovo uopšte ne čudi, a ne čudi me ni pismo predsjednika Izetbegovića.

REFIK AHMEDINOVIĆ - UBSD Ja sam mogao u neke stvari eventualno sumnjati, ali nakon ovoga otvorenog pisma, ja mislim da su stvari sada daleko složenije. One me kao čovjeka i pojedinca sada tek više zabrinjavaju.

SEAD AVDIĆ - SDP ... ako to pismo (Izetbegovićevo) bude pročitano večeras na TV, može doći do teških problema. Tu se jednostavno kaže: "Zakon je po strani, istina je ono što ja kažem". To je takva konfliktna rečenica, koja, praktično, poziva na rušenje pravnog sistema države".

SELIM BEŠLAGIĆ - UBSD Prvo nisam spavao, kao što nisam spavao ni pred 15. maj;

drugo, onda sam znao tko ide, da pucaju u džamije i pisali smo proteste... Takođe, jedna delegacije ljudi odavde, išla je u Komandu i razgovarala sa komandantom. Onda sam znao zašto se treba braniti i boriti. Ja sam tražio od Predsjednika samo da mi potvrdi svoj stav... Obijanje kuća je počelo u Dokrnju, pa smo mi uspjeli sa V. OG da saniramo stanje i sa vojnom policijom spriječimo dalje useljavanje... Iza toga slijedi jedan masovan odlazak komandanata, komandira i ostalih u stranku. Prelazak Žilica iz moje stranke u Korpus i prelazak u SDA, prelazak Delića i drugih. No, to je njihovo građansko pravo i ja ne bih imao ništa protiv, da je vojska ostala i dalje vojska. Čini mi se da se današnji slučaj ponavlja sa onim što je bilo 15. maja. Mene interesuje, prije svega, da li se ovdje radi o regularnoj vojsci ABiH. Ako se u toj jedinici konstatuje da nemaju oznaka ABiH, ako se mimo odluke ABiH ulazi sa oružjem u grad; a mi smo muku mučili, i doveli do toga da naše jedinice V. OG ne nose oružje u grad, i mislim da je to stvar koja jednostavno govori sve. Ja sam mislio da predsjednik nije to rekao. Poslije pisma jasno mi je da je on rekao, pa ova rečenica "Vas ne trebam da rješavanju problema. Uočljivo je bilo da iskrene namjere postoje, ali da nemaju mehanizme za provođenje, odnosno da su isti prestali funkcionirati. Vlastite probleme i zahtjeve, u ime

sasvim normalno, bez ikakvih problema i dilema, jer je to pravda. Pa bujrum nek ubiju... Ja sam naručio ponovo razgovor sa predsjednikom. Ja ću mu reći da je pismo katastrofalno. Ja ću ga zamoliti u interesu BiH da zakonitost poštuju. Ako možete mijenjajte zakone i donesite takve kakve smatrate da trebaju biti... Mislim da jedna delegacija treba da ode do komandanta Seada Delića u II. korpus. Suština je u tome da trebamo otići, i trebamo razgovarati. Da tražimo samo da Armija treba da zaštići zakonitost. Ako smatraju da su općinski organi krivi za ovo stanje, nek pošalju stručne inspekcije i neka ustanove pravo stanje... Druga stvar, mislim da treba otići u 16 sati u MZ Slavinovići... Komandant Delić neće da primi delegaciju. Rekao je da onaj tko je zakuhao da to otkuhava, da to treba da se na nivou Kantona rješava, i da o tim stvarima ne želi da razgovara.

SLUČAJ SLAVINOVIĆI II. DIO

Dok je u SO Tuzla trajala sjednica, u MZ Slavinovići su se počeli okupljati građani zbog protesta. Bili su tu "bivši" stanari svojih kuća, njihovi rođaci, mještani MZ, prognanici iz obližnjeg motela. Većina se solidarizirala sa ugroženima. Tražio se dolazak općinskih čelnika na lice mjesta. Zapriječen je i magistralna cesta za Gornju Tuzlu. Po obećanju iz općine da će im se netko obratiti, cesta je otvorena. Popodne, oko 16 sati stigla je općinska delegacija. Skup je održan u prostorijama društvenog doma MZ Slavinovići. Delegaciju su činili stranački ljudi, zastupnici u Skupštini općine, Federacije i Republike: Bešlagić, Balta, Avdić, Vasilj, Burek, Bajrić, Imamović. Općinska delegacija je informirala prisutne o poduzetim mjerama na rješavanju problema. Uočljivo je bilo da iskrene namjere postoje, ali da nemaju mehanizme za provođenje, odnosno da su isti prestali funkcionirati. Vlastite probleme i zahtjeve, u ime

ugroženih, iznio je najuvjerljivije jedan od istjeranih iz doma, gosp. Petar Peranović. Obratili su se i mještani Muslimani, koji su jasno pokazali solidarnost sa ugroženima. Pismo podrške i solidarnosti sa "novim beskućnicima" pročitala je predstavica MZ Slavinovići. Zbor je bio po svemu tipičan. Malo govora, malo aplauza, malo komešanja. Između, vrijeđanje i dobacivanje s vrata onih što, pored oružja, drže i situaciju u rukama. Adresa im je u Podrinju, privremeno boravište Kladanj, zimovanje u Tuzli. Primjetna je bila nemoć onih na bini (ne baš svih) i onih dole. Jedni bi drugima da pomognu a ne mogu. Svi su se osjećali pobijedjeni. Kao dobra vila, pred kraj skupa stigla je i vijest da će setijekom večeri vlasnici kuća vratiti u svoj dom. Hrvati na problem gledaju sa

Stvarna meta - načelnik Bešlagić

svog aspekta. Da li je ovo početak, za jedno vrijeme, odgođenog kraja. Sa sjetom se sjećaju svojih bojovnika, prisilno ukinute 115. brigade HVO-a "Zrinski". Tada su ubjeđivani od političara i zapovjednika V. OG, na sastancima po selima, da su sigurni i da će ih štiti ABiH. U međuvremenu "tim" se raspao. Jedni su promijenili stranke, jedni dobili činove i novo mjesto. Na novom mjestu novi poslovi i "radni zadaci". Oni koji su trebali da štite, provaljuju u privatne posjed i izgone domaćine. Očevici su sa sažaljenjem pričali o policajcima. "Dobri su, poštenji, hoće ali ne smiju" - govorili su za njih. Neće čuditi ako uskoro i oni zatraže pomoć od nekoga da ih štiti. Podsjećaju na UNPROFOR. Nemaju mandat. Na zboru, njihov šef obeća da će svaku zapreku na magistralnoj cesti energično uk-

loniti. Drugi u svoje kuće mogu ući strogo demokratskim putem.

Na skupu je načelnik Bešlagić rekao:

Ja bih volio da sam mogao dovesti Delića i ostale. Ja ih nisam mogao dovesti, to vam otvoreno kažem, ali ću vam obećati da ćemo sve učiniti, a ako ne dođu, gospodo idete vi ali idem i ja s vama. Prema tome morate znati da smo u ovom trenutku ugroženiji ja i moji suradnici, nego vi. Molim, idemo do kraja demokratskim putem. Ostaće sve zapisano. Ja vas molim za strpljenje. Pomozite komšijama koji su istjerani. Prepustite nama da sutra općinsko vijeće donese odluku, koja će za nas biti obavezujuća, i ići ćemo, ako treba do svjetskih nivoa. Na taj način ćemo pokazati kako se brani BiH. Ja drugog načina nemam. Ako to ne bude moglo, onda ću javno izaći i reći da ja više ne mogu ...

PERANOVIĆ PETAR - Pozdravljam sve koji ste došli. Ovaj slučaj je nas uplašio. Ovaj incident još tinja... Mi živimo u strahu. Tražimo od vas da nam kažete možete li ovo spriječiti, možete li nas vratiti u naše kuće da ne spavamo u štalama... Ukoliko nam oslobodite kuće danas, narodu će se skinuti samar sa leđa. Ljudi sad ulaze u kuće u pet sati i zaključavaju se. Ja imam dupli lanac na vratima. Može li se osigurati da ova naša policija u Slavinovićima ima veća ovlaštenja. Ako oni ne smiju braniti građanina, potegnuti oružje da ga obrane, nema tu pomoći.

MUSEMIĆ OSMAN - Ima ekstrema koji su dozvolili sebi svašta, to je bruka za Tuzlu, to je bruka za Okrug Tuzle. Shvatite, meće se meljac, onaj mali meljac, među ove narode ovdje. Tri godine smo ovdje radili, životinjari, i sad treba da to neko pokvari. To su ekstremi. Nemojmo se zavaravati da su to počeli neki kojima treba stan. Vi shvatite gospodo da je to namjerno napravljeno.

MEHMED BAJRIĆ - ... Želim odgovorno, javno da vam kažem, da možete biti mirni, što se tiče bilo čije imovine da će biti ugrožavana. Rasteretite se... Nećete prepriječiti ulicu, ja vas uvjeravam. To nije način rješavanja problema i neko vas vodi gdje ne treba.

Priopćenje

Povodom nemilih događaja u tuzlanskom naselju Slavinovići oglasila se Hrvatska stranka prava Republike Bosne i Hercegovine

"Držimo da su nemili događaji od 5. veljače 1995. godine - nasilno useljavanje u individualne objekte i fizičko maltretiranje pojedinih vlasnika individualnih objekata u mjesnoj zajednici Slavinovići od strane nekolicine pripadnika Prve muslimanske podrinjske brigade Armije Bosne i Hercegovine, još jedan u nizu ataka agresora i drugih unutarnjih neprijatelja na suverenost države Bosne i Hercegovine, na njenu cjelovitost i zajedništvo naroda što su u njoj ostali. No, čini nam se da su to posljednji smrtni hropci neprijatelja, posljednji iluzorni pokušaji spašavanja broda koji neminovno tone. Do sada su imali djelomičnog i privremenog uspjeha u pojedinim mjestima najviše zbog informativne blokade koju su uspjeli proizvesti, ali u Tuzli to im nikada neće poći za rukom. Jer, Tuzla je oduvijek služila za primjer u borbi protiv agresora pa do jasnih primjera zajedništva, jednak uspjeh državnopravnosti i građanske ravnopravnosti. Tuzlaci su prvi od samog početka agresije na najočitiji način pokazali zube tog neprijateljskog nemani, pokazali spremnost na obranu države svih zajedno, Bošnjaka, Hrvata i Srba i time potvrdili apsolutno pravo svakog da slobodno i sa jednakim pravima živi i uživa na svom dobru. Da bi unaprijed osujetili svaku buduću neprijateljsku pravu namjeru uperenu na trogodišnje plodove naše borbe, na naše zajedništvo, Hrvatska stranka prava Bosne i Hercegovine, traži od svih relevantnih subjekata da počinioce nemilog i neprimjerenog događaja od 5. veljače ove godine u Mjesnoj zajednici Slavinovići - veležupanija Tuzlansko-podrinjska - odmah i bez odlaganja liši slobode, sa objavljivanjem u javnosti njihovih imena; da se oštećenima izvrši materijalna nadoknada proizašla kroz taj neprimjeren događaj a istjeranim iz svojih domova da se odmah omogući povratak u kuće. Da se prozovu, sa dužnosti opozovu i primjerno kazne svi oni koji su na bilo koji način doprinijeli ovom nemilom događaju kao i oni koji su bili dužni da isti događaj spriječe a nisu. Ne samo da nisu sprečavali, nego nisu htjeli to da bar pokušaju, mada su bili blagovremeno obavješteni o njemu, od nekolicine građana Mjesne zajednice Slavinovići. A tek onda, da se provede detaljna istraga i ustanovi da li su to i u koliko mjeri u tome imali učešća unutarnji neprijatelji i koji su to. Sve to treba učiniti iz slijedećeg razloga: da se to više nikada ne ponovi, da se narodu vrati poljuljano povjerenje i da se neprijatelju osujeti svaka daljnja prljava namjera a uz to i razuvjere pojedinci koji smatraju da je to djelo vladajuće stranke SDA.

HRVATSKA SELJAČKA STRANKA VELEŽUPANIJSKI ODBOR TUZLANSKO-PODRINJSKE VELEŽUPE

SAOPĆENJE ZA JAVNOST

Duboko smo zabrinuti neprijatnim događajima koji se u zadnje vrijeme dešavaju u pojedinim mjesnim zajednicama a što je kulminiralo 05. i 06. 02. 1995. godine u MZ Slavinovići, gdje neki pripadnici jedne postrojbe Armije RBiH teroriziraju narod i Hrvatima i Srbima nasilno upadaju u kuće, pljačkaju imovinu, maltretiraju ih i prijete fizičkom likvidacijom, sve u cilju da se izazove nesigurnost i pokrenu na odlazak sa vjekovnih ognjišta. Dešava se to u gradu u kome je dosada uglavnom patriotizam i doprinos u borbi bio mjerilo vrijednosti i mjesta u društvu. Sada kada se nalazimo na prijelomnoj točki u provođenju Vašingtonskih sporazuma i Ustava Federacije, kao jedinoj alternativi za opstanak bošnjačkog, hrvatskog i drugih naroda na ovim prostorima i naše zajedničke Domovine, neshvatljiva nam je spornost i indiferentan odnos organa civilne i vojne vlasti koji čine vrlo malo da bi se akteri pohvatili a pojave osudile.

Tražimo od naših komšija Bošnjaka s kojima smo ostali i u najtežim trenucima povijesti ovog grada opstali, zajednički se borili i izborili da budemo svoji na svome, da dignu svoj glas, ograde se i osude one koji to čine. Tražimo od Općinskog i Regionalnog odbora stranke SDA, partija na vlasti i izabranih predstavnika vlasti da osiguraju funkcioniranje pravne države i zaštitu građanskih i nacionalnih prava, dok ne bude kasno.

S poštovanjem

PREDSJEDNIK VELEŽUPANIJSKOG ODBORA
Dr. Srećko Tunjić
GENERALNI TAJNIK
Slavko Perićević

Na licu mjesta

BATINOM DO KUĆE

Petar (Mije) Peranović, čovjek u godinama, i njegov sin Tomislav, imaju lijepu kuću u novom tuzlanskom naselju Slavinovići. Njih dvojica su se suprotstavila provalnicima i nasilnom useljavanju u privatne kuće grupi neodgovornih pojedinaca u uniformi Armije Bosne i Hercegovine. Kola su se sromila na vlasniku kuće Petru Peranoviću, inače istaknutom aktivisti u MZ Slavinovići, čovjeku od autoriteta, i čovjeku koji je jedan od onih koji su se s lovačkim puškama prvi suprotstavili četnicima s Majevice u selu Križani, neposredno pošto je "puklo" u Tuzli 15. svibnja 1992. godine, na Brčanskoj Malti.

Peranović Petar i sin Tomislav

Otpor nasilnicima

Petar Peranović se jedini suprotstavio nasilnicima koji su pokušali i dijelom uspjeli useliti se u tuđe kuće, i zato je dobio batine. Povrijeđene su mu obje ruke, a na jednoj je deset kopči. Bio je spreman poginuti na svom kućnom pragu, da su provalnici ostali uporni da pod svaku cijenu usele u njegov dom, polovinu kuće, jer druga polovina je, s posebnim ulazom, kuća njegovog brata Grge. Kako je tekao pokušaj nasilnog useljavanja u kuću Petra Peranovića, i kako se on obranio, kako je vidio nasilno useljavanje u kuću svojih susjeda, uglavnom Srba i Hrvata, čujmo iz usta ovog vrijednog domaćina, koji je ranije živio u zaseoku Kolovrat.

- Sedmog veljače, u 11,30 sati ja sam s traktorom došao pred kuću. Vratio sam se s posla. U mom dijelu kuće tog prijepodneva nije bilo nikoga. Zaprepastio sam se kada sam vidio odvaljena ulazna vrata. U kući sam našao četiri lica u uniformi Armije BiH. Ja sam počeo vrištati, psovati, protestirati. Provalnici (kasnije sam saznao da su pripadnici Podrinjske brigade), su za časak izašli iz kuće, a za pet, deset minuta došlo ih je oko petnaestak, rekao nam je Petar Peranović.

- Na silu su neki od njih pokušali ponovno da uđu u kuću. Ja sam se tome suprotstavio. Oni su u rukama imali letve i motike, i tim predmetima su me tukli po rukama. Ja sam se branio i u jednoj ruci sam imao nož, a rekao sam da imam i oružje i da samo preko mene nitko mogu na silu ući u moj dom.

Jedan iz grupe je imao bombu o pojasi, jedan se mašao za pištolj, treći je držao sjekiru, koju sam ja oteo iz njegovih ruku. Kako su me udarali letvama ja sam zadobio rane po rukama i krv se prolila na mom kućnom pragu. Nije mnogo pomoglo što sam im rekao da sam ja bio jedan od onih koji su se u Križanima prvi suprotstavili pripadnicima bivše JNA i četnicima. Kada mi je stigao brat Grga zamolio sam ga da zove Mešu Bajrića, Vojnu policiju i druge organe u pomoć. Patrola od dva civilna policajca brzo je stigla, ali je ona mogla malo šta pomoći, a do dolaska prave patrola iz SJB prošlo je tri do četiri sata, kažu otac i sin Peranović iz Slavinovića.

Neučinkovitost Vojne policije

Brzo poslije dolaska brata Grge, i prvog komšije, kući je stigao i sin Petra Peranovića Tomislav. On je telefonirao na sve strane i zvao upomoć. Oko 17 sati pojavila se i Vojna policija i vidjela je šta se u Slavinovićima događa, pričaju očevici. Tada je počeo i uvidaj, a napad na kuću Petra Peranovića i uopće, Slavinoviće se polako stišavao. Bilo je tu i neko osiguranje. Stigla je Hitna pomoć, i ljekar je morao vlasnika kuće odvesti u Dom zdravlja da bi mu se pružila potrebna pomoć, zašile rane, i on na obje ruke nosi zavoje. Po lijevoj ruci koju je podmetao da ne dobije letvu po glavi, dobio je udarac željeznom šipkom. Dva tri dana poslije ovog nemilog slučaja otac i sin Peranović još su djelovali

uzbuđeno. Date su i izjave u SJB, sve je stavljeno na papir.

- Znam da su u kuću mog komšije Save Janjića, starog 80 godina, dva pripadnika Podrinjske muslimanske brigade ušla, a da im se on nije suprotstavio. U toj kući ima i neke djece. Izvršena je provala u kuću komšije Bude Cerića, ali pošto je sirotinjska i prazna, provalnici se u njoj nisu zadržali. Useljena je na silu kuća Đorđa Tomića. Provalnici su se uselili i u kuće Drage Marinovića. Tu, jednog komšiju Đorđa, vozača, istjerali su potpuno iz kuće, nisu mu dali ni jednu sobicu. Sve su to kuće u novom naselju, u Ulici Goste Lazarevića, kažu naši sugovornici.

- Ja sam došao kući kada je krv moga oca, na kućnom pragu, već bila prolivena. Nisam se hvatao oružja i letava, nego sam uhvatio za telefon i zvao organe vlasti i Armije. Svi su oni po meni zakasnili u intervenciji. Nije pomoglo što su dva policajca, dežurna u kvartu, nekoliko puta zvali upomoć. Čuo sam svojim ušima, a rekli su to i ocu, da "iza njih (nasilnika koji su provaljivali u kuće), stoji Alija Izetbegović. Tako nešto odmah sam odbacio. Odbacio sam i mogućnost da to rade pravi pripadnici Armije BiH. Nasilje u Slavinovićima je počelo

dan prije, ali nitko nije intervenirao. Nas desetak Hrvata, Muslimana i Srba, jer Slavinovići su tipično mješovito tuzlansko naselje, pošli smo u Komandu 2. korpusa, ali smo bili primljeni u općini, kod dr. Seada Avdića. Njemu je bilo vrlo teško kada je čuo šta se dogodilo. Jedna mlada profesorica, Muslimanka, bila je s nama i solidarizirala se, i rekla je da ovdje neće ostati i gledati ovo što se dešava. Ja mislim da ovo nije sukob na nacionalnoj osnovi, nego sukob između Tuzlaka i "došljaka". Jedan od motiva provala je i pljačka, jer i kuća moga oca je bila "prevrnutu" prije nego je on došao, kaže Tomislav Peranović.

Naši sugovornici tvrde da je sigurnost među stanovnicima Slavinovića, i drugih naselja, jako poljuljana. Ljudi žive u strahu. Čujemo da se i u drugim naseljima i selima ljudi "organiziraju". Nitko za ovo ne okrivljuje Armiju, nego pojedince. U Slavinovićima je oko

Petar Peranović

30 hrvatskih kuća. No, najviše je muslimanskih. Provaljena je i jedna muslimanska, jer se ide u krađu. Mir u Slavinovićima i druga naselja bit će povraćen samo ako nasilnici budu iseljeni, uklonjeni, i kažnjeni. Oni potiču iz brigade čije je komandno mjesto daleko od Tuzle, i saznajemo da nijedan nije u spisku od 284 zahtjeva te brigade za rješavanje stambenih pitanja.

M. BIKIĆ

Rasprava povodom izgređa u Slavinovićima

IZREŽIRANI INCIDENTI

Nakon provala u privatne kuće na području Slavinovića, ponašanje boraca osudila je komanda Prve podrinjske brigade, kao i organi vlasti u Tuzli. Građani Slavinovića su protestirali i njih nekoliko desetina je tražilo da im za sigurnost jamče organi CSB-a i komande Drugog korpusa. Tražili su da im se obrati Anto Pranjic - pomoćnik ministra MUP-a ovdašnjeg Kantona. Zaštitu su tražili i od ostalih organa, a neki su pokušavali da stupe u kontakt i sa predsjednikom Predsjedništva Alijom Izetbegovićem.

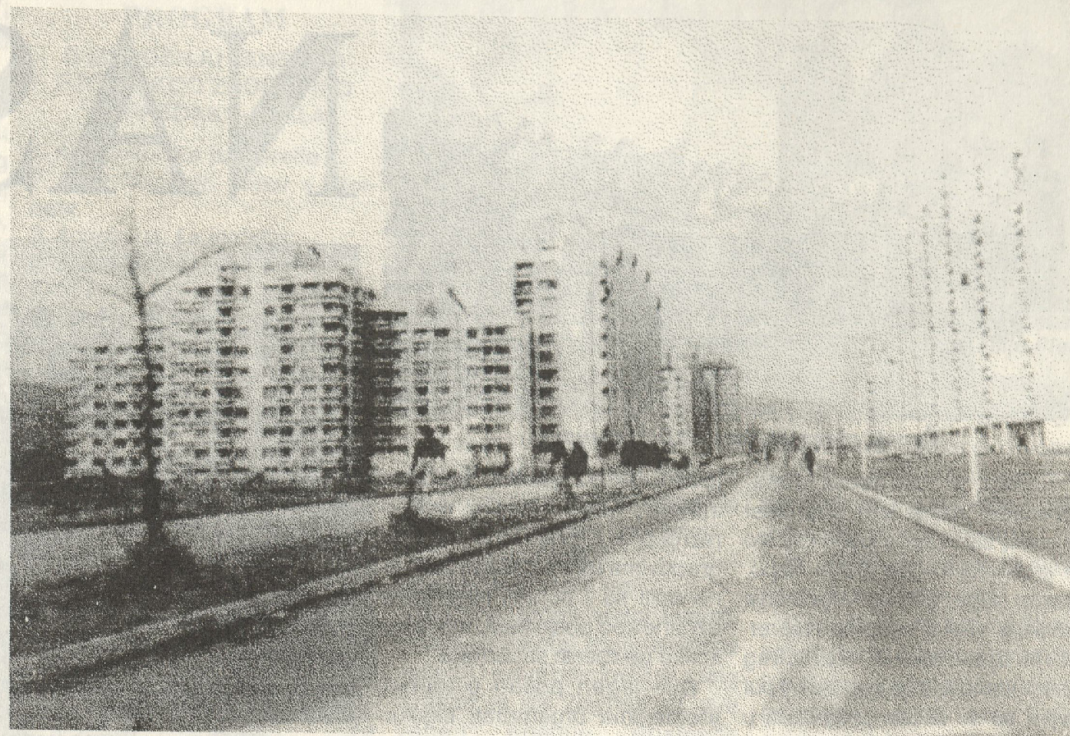
Osigurati zakonitost

Zbog ovih problema u Tuzli je održano nekoliko sastanaka. Suština svih poruka i zahtjeva je da se osigura zaštita zakonitosti i sigurnosti građana, što podrazumijeva da se osobe koje su nasilno uselile u tuđe stanove odstrane iz objekata. S obzirom da su počinio ovih zakonskih prijestupa pripadnici Armije, za njihovu deložaciju je bila nadležna policija Drugog korpusa, što u ovom slučaju isključuje odgovornost civilnih organa vlasti.

Na sastanku članova kabineta SO Tuzla i predstavnika Drugog korpusa, pokušalo se analizirati koji su stvarni uzroci ovog iznenađenog ispada grupe boraca? Čule su se ocjene da ima velikih problema oko smještaja boraca. Problem je u nedostatku prostora. Tuzla je prihvatila oko 55.000 prognanika i uz domicilnih oko 100.000 građana najnaseljenije je mjesto u BiH. Teško je naći prostor za nove beskućnike, a postoji tendencija - kako među prognanicima, tako i među borcima - da je najsvrsishodnije pokušati riješiti stambeno pitanje u Tuzli. Kako? Odgovor na to pitanje nitko ne može pružiti.

Amir Omerčehajić - radimo sve po propisima

U raspravi se pokušalo odgovoriti - da li je revolt boraca izazvan nepravilnom raspodjelom stambenog fonda? Nadležni organi za ova pitanja negiraju nezakonitost. S tim u svezi oni ističu teškoće sa kojima se sureću pri raspodjeli slobod-

Da li je na redu čaršija?

nog fonda. Od Amira Omerčehajića, sekretara Sekretarijata za stambena pitanja, čulo se da nisu ni jednog invalida bez ekstremiteta deložirali iz stanova koje su zaposjeli bez rješenja. Nije to učinjeno ni sa obiteljima šehida i palih boraca. Na drugoj strani - prema njegovoj tvrdnji - na osnovu prioriteta koje su im uputile komande mjesta (armijski organi) dodijelili su 103 stana, ali su u njih bez rješenja uselili neki pripadnici Armije. Pri zahtjevu za intervenciju od policije Drugog korpusa - kako tvrdi Omerčehajić - dobijali su revidirane spiskove od pomenutih organa - tražeći da umjesto jednog bude useljen drugi borac, ili da se sačeka sa deložacijom pojedinih. Takve solucije nisu prihvaćene, jer bi to bio nezakonit čin. Zbog toga imaju velike probleme sa borcima koji imaju rješenja za stan.

Kada su u pitanju provalnici iz Prve podrinjske, bilo je prijedloga da im se nađe odgovarajući smještaj - kako tvrde predstavnici Korpusa - nakon čega bi bili deložirani. Međutim, civilne vlasti su odbile taj prijedlog jer bi to značilo uvod u anarhiju, pri čemu bi svaki borac mogao nezakonito useliti u stan, ili tuđu kuću i čekati da mu se nađe rješenje. To bi bila ucjena. Sekretarijat je tražio od

Prve podrinjske listu prioriteta kako bi na taj način interventnim rješenjima eventualno premostili ovu neželjenu situaciju, ali po toj listi provalnici nisu najugroženiji, pa ni po tom osnovu ne bi se mogao naći zakonski kompromis. Nadalje, sjedište Prve podrinjske nije u Tuzli i mnogima nije jasno, niti tko pruža odgovor na pitanje - kako su se provalnici mogli sa oružjem kretati daleko od crte bojišta?

Preispitati privilegirane

Mnogo je pitanja i nedoumica izazvano ovim incidentom. Rasprava o ovim pitanjima otkriva i neke nelogičnosti u rješavanju stambenih pitanja boraca na liniji civilni organi vlasti - armijske strukture. Borci pritisćima žele racionalniju podjelu stambenog prostora, jer zaista ima pojedinaca ili domaćinstava koja se "baškare" po stanovima i kućama dok je dosta prognanika, boraca i njihovih obitelji u veoma skućenim prostorima. Ali, kako svi sudionici u ovim raspravama i javno mnjenje sudi - to treba učiniti na zakonit način, a nikako pritisćima. S tim u svezi predstavnik Drugog korpusa danas je rekao da se priprema i revizija ranije dodijeljenih armijskih

stanova, jer ima pojedinaca koji koriste povelike stanove, a obitelji su im u inozemstvu. Sve je to poznato i borcima.

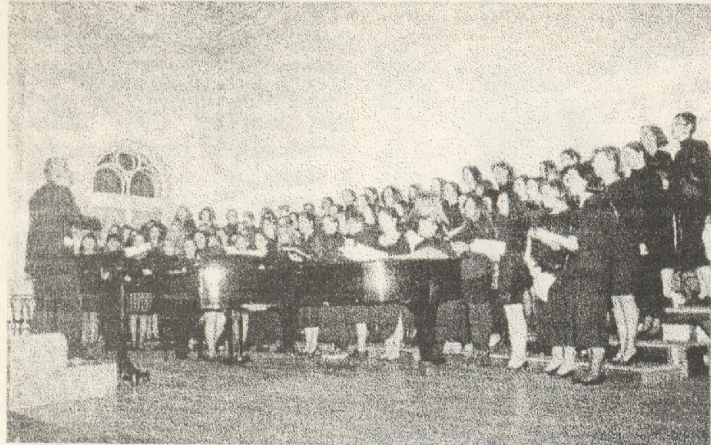
S obzirom da se od provalnika ogradaju komanda Drugog korpusa, komanda brigade i druge strukture, Jasmin Imamović - član kabineta SO Tuzla je ocijenio kako su ovi incidenti izrežirani od strane nekih struja koje žele izazvati anarhiju u gradu i za to optužiti aktualnu vlast, kako bi njene prerogative lakše preuzele kantonalne strukture. Povezao je to sa ranijim njihovim namjerama.

Načelnik SO Tuzla Selim Bešlić - zbog zauzeća - samo je djelomično prisustvovao jednom od sastanaka, a kada je došao rekao je: "Govorim pred svima, i novinarima, i ultimativno tražim da policija Drugog korpusa odstrani provalnike iz tuđih kuća, jer je ona nadležna za to. Sada ću se na isti način obratiti i predsjedniku Aliji Izetbegoviću koji kao vrhovni komandant to može narediti. Građani u Slavinovićima protestiraju protiv ovog čina provalnika i traže da im se omogućili odlazak u Sarajevo gdje bi tražili prijem kod Izetbegovića".

V. Jahić

Ženski pjevački zbor HKD "Napretka" na turneji po Hrvatskoj

TRIJUMF U LIJEPOJ NAŠOJ

Ženski pjevački zbor HKD "Napredak"

Trajalo je dvanaest dana. Dvanaest dana kao dvanaest mjeseci, sadržajni a kratki kao što je kratkotrajno sve što je lijepo. Nakon duge, gotovo trogodišnje izolacije velika skupina Napretkovih djevojaka iz pjevačkog Zbora krenula je na svoj slavni put kojim su se željele predstaviti u prvom redu osobno, a onda i u ime svih tuzlanskih Hrvata. Iste su pokazale što se može napraviti u "otpisanim" prostorima, zatvoriti usta zlogukim prorocima i pesimistima. Mogli smo se mi predstaviti i izravnije - možda svojom narodnom nošnjom, svojim kolom, šargijom ili tamburom, pjesmom svoga pjesnika

prof. Čestmira Duška, "tuzlanski slavuji", kako netko u publici raznježno prošapta, u mnogim gradovima diljem "Lijepa naše" iznenadili su i pobrali neskrivene uzdahe kod posjetitelja, a odlične kritike glazbenih stručnjaka.

Nije lagan posao u mirnim vremenima organizirati ekskurziju. U ovim vremenima to je Sizifov posao. Taman kad ti se učini da je posao priveden kraju, pojave se nove peripetije, naizgled lako rješive, ali koje uvijek traže angažman. Voditeljica puta, gđa Musić dovela je u Tuzlu sve one koji su s njom otputovali, žive, zdrave i zadovoljne.

"Cilj putovanja u potpunosti je

Ivana u vrhunskoj formi

Ženski pjevački zbor HKD "Napredak" iz Tuzle ukazao gosp. Juro Pranjić u studenom 1994. Gosp. Pranjić ponudio je Zbor kao jedan od mogućih oblika predstavljanja Hrvata iz ovog dijela Bosne, dijela o kome se u Hrvatskoj malo znalo i malo govorilo.

20. prosinca 1995. godine predstavnici Bijelog puta na čelu sa dr. Slobodanom Laugom bili su u Tuzli. Čuli su Zbor, i obećali putovanje i predstavljanje u Hrvatskoj. Dalji kontakti kvalitetno su se odvijali s članicom Upravnog odbora Bijelog puta g-đicom Karmen Vuljević.

9. siječnja 1995. godine stigao je službeni poziv iz Zagreba te sudjelovanje u programu Koncerta što su ga u Hrvatskom Glazbenom zavodu organizirale Glazbene škole iz Zagreba.

26. siječnja ispred Franjevačkog samostana u Tuzli krenula je skupina od 76 djevojaka i 8 članova Napretka koji su bili u pratnji: Musić Zlata, Križan Tomislav, Dušek Čestmir, Dušek Zdenka, Aždajić Ljubomir, Andrejaš Zrinka, Petrović Marica i Vučeković Katarina.

Vozači s kojima smo imali sreću proputovati ovo dugo putovanje pokazali su se potpuno dorasli svim situacijama u kojima se može naći pri ovakvim napornim vožnjama. Marko, Midhat, Vehbija i Goran dovezli su nas 28. siječnja, bez ikakvih neugodnosti na Kaptol, već u ranim jutarnjim satima.

28. siječnja, subota. U 14 h organiziran je sastanak u predavaonici Matice Hrvatske. Voditelji su bili gosp. Stjepan Blažanović i Stjepan Sučić, a sudjelovali su brojni uglednici sa samog vrha hrvatske kulture i javne scene. Primjerice, predsjednik MH gosp. Vlado Gotovac, direktor Bijelog puta gosp. Slobodan Lang, predsjednik središnjice "Napretka" iz Sarajeva, gosp. Franjo Topić, niz uglednih intelektualaca sa okupiranih dijelova Bosne od kojih bi istakla dr. Ivana Bubala, gosp. Iku Stanića, gosp. Miju Jerkovića te velik broj uglednika podrijetlom i emocijama vezanih za Bosnu kao napr. prof. Stjepana Ivića i gosp. Marijana Jurića "Pro patriu". Uz predstavnike iz tuzlanske podružnice Napretka kao gosti iz Tuzle našli su se: gosp. fra

Čestitke prof. Andrejaš

i slikom svoga slikara. Za prvi kontakt ipak smo odabrali ovaj najelitniji oblik komunikacije, obraćanje putem zbornog pjevanja europske razine. Pod sigurnom dirigentskom palicom

uspio", zabilježiti će ona u svoj opširni notes krcat podacima, imenima ljudi i događajima kojima je vješto koordinirala.

Iz razgovora sa predstavnicima Bijelog puta saznali smo da je na

Petar Matanović i fra M. Anunović, A. Zvonar, M. Vajand, Z. Mišić, B. Tomić, S. Tunjić, I. Marinović, B. Čurković, Z. Banović, te gosti iz Brčkog: M. Frančešević, J. Pranjić i D. Piljić.

Svojim diskusijama ovi ugledni predstavnici tuzlanskih Hrvata zadovoljili su veliki interes što ga je pokazao ovaj okrugli stol organiziran na temu kulturne i prosvjetne ustanove i budućnosti Hrvata u Bosni i Hercegovini.

Predstavnici Hrvata iz Bosne (pored Tuzle i Brčkog bili su nazočni i Hrvati iz Vareša i Novog Travnika) predstavili su u Matici Hrvatskoj životne, gospodarske, kulturne, prosvjetne i vjerske prilike u svojim sredinama. Izrazili su svoje potrebe i očekivanja od hrvatskih kulturnih znanstvenih i prosvjetnih ustanova, sredstava javnog priopćavanja te svih odgovornih intelektualaca u

uvježbala jednu Zajčevu i jednu Hatzeovu kompoziciju.

12,30 - posjeta Muzeju Mimara. U 20 sati koncert u prepunoj dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda, sa ovim ambicioznim programom:

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO NAPREDAK

PROGRAM

U IZVOĐENJU ŽENSKOG PJEVAČKOG ZBORA HKD "NAPREDAK" - TUZLA

1. Anonimus: *La pastorella*
2. Luca Marenzio: *Amor e ritate*
3. Anonimus: *La violetta*
4. Zoltan Kodaly: *Ave Maria*
5. G. P. da Palestrina: *Adoramus*
6. Thomas Luis da Vittoria: *Duo Seraphin*
7. Čestmir Dušek: *Ave Maria*
8. Ivan pl. Zajc: *Ptičice*
9. Ivan pl. Zajc: *Lastavicam*

Prepuno gledalište

ovom času posvemašnjeg razaranja života i civilizacije u Bosni i Hercegovini. U 16 sati, gđa. Zlata Musić govorila je na Radio-Sijemenu o svrsi našeg dolaska u Zagreb. Predstavila je Napredak i Zbor, najavila koncert i zahvalila se organizatorima putovanja.

U 18,30 u Franjevačkoj crkvi na Kaptolu pod Sv. Misom, Zbor je, kao svoje predstavljanje, otpjevao Adoramus i Duo Seraphin.

29. siječnja, nedjelja. Već na probi u 9,30 u Hrvatskom glazbenom zavodu, reakcija slušatelja bila je slična. Nakon pregleda pomenutog repertoara došlo je do malog nesporazuma - skinute su sve tri pjesme srpskog skladatelja Petra Konjevića. U zamjenu je solistica Ivana Ivaković, uz klavirsku pratnju prof. Zrinke Andrejaš na brzinu

10. Petar Konjević: TRI ŽENSKA ZBORA I KLAVIR

- Oj za gorom zelenom
- Orošen đerdan
- Vragolan

11. Benjamin Britten: A CEREMONY OF CAROLS

- Procession
- Balulalow
- This little Babe
- Deo gratias

Solo sopran: *Ivana Ivaković*, učenica glazbene škole "Blagoje Bersa" u Zagrebu i članica HKD "Napredak"

Klavir: *Zrinka Andrejaš, prof. Dirigent Čestmir Dušek, prof.*

Već pred početak koncerta u predvorju su uočeni brojni uglednici koji su razgovarali s prispjelim Tuzlacima. Među njima vidjeli smo provincijala Bosne Srebrene fra Petra Anđelovića, pomenute goste iz Bijelog puta i Matice Hrvatske, gosp. Dražena Budišu, predsjednika HSLS-a, gosp. Julija

Na Sijemenu u društvu s. Immaculata Malinke i s. Cecilije Pleše

Njikoša, gosp. Veru Svobodu i mnoge ugledne Tuzlake, koji su otišli davno i one koji su od skora otišli iz Tuzle. Tijekom nastupa suze u publici, ovacije, pjevanje na bis. Ivana nadahnuto pjeva: "A u dom ću i ja doći pozdravite mi rodni kraj".

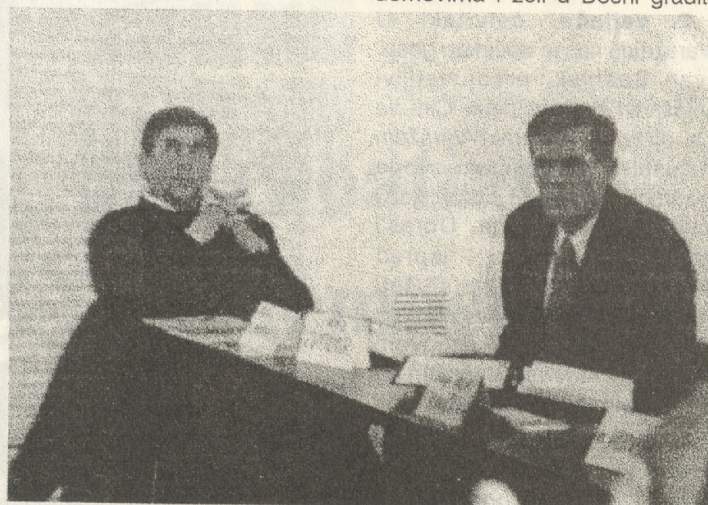
Svi smo umorni i sretni. Susreti, čestitanja, ponos zbog uspješne večeri. U svom pozdravu dr. Lang istakao je da Zagreb od ove večeri postaje doslovce metropolom svih Hrvata, a fra Petar Matanović apostrofirao je da postoji i hrvatska Tuzla koju treba podržati i poduprijeti.

30. siječnja, ponedjeljak. Zboristice su imale slobodan dan. U 11 sati prijem u Saboru R Hrvatske. Bio je to prijem na vrlo visokoj razini: gospodin Damir

Federacije, kantona i općina. Presentirane su karte ovih krajeva, razgovarano o vojsci i policiji. Ovdje je započela konkretizacija plana našeg daljeg putovanja kroz R Hrvatsku.

31. siječnja, utorak. Zboristice su imale slobodan dan.

Od 8,30 do 10 sati na Kontakt emisiji Radio Zagreba I govorili su fra Petar Matanović, tuzlanski gvardijan i gosp. Ante Zvonar predsjednik tuzlanskog HDZ-a. U emisiju se uključio i nadbiskup vrhbosanski, kardinal Vinko Puljić. Istaknuto je odsustvo kvalitetnog interesa hrvatskih medija za ove prostore i potreba da se bude prisutniji u podržavanju napora hrvatskog naroda koji, usprkos agresiji, ostaje u svojim domovima i želi u Bosni graditi

Fra Petar Matanović i gosp. Ante Zvonar

Zorić, gospodin Budiša i gosp. Aralica, potpredsjednik Zastupničkog doma Sabora. Razgovor se kretao u okvirima artikulacije interesa RH u Bosni. Problem

svoju budućnost.

U 11 sati prijem u Predsjedničkim dvorima.

Nastavak na sljedećoj strani

Nastavak sa prethodne strane

Delegaciju iz Tuzle primio je gosp. Bosiljko Mišetić, predsjednik savjetnik za pitanja Federacije. U opširnom razgovoru iznesena su očekivanja naših vjerskih, političkih, privrednih i kulturnih predstavnika da se spretnijim političkim angažmanom pridonese održanju Hrvata i očuvanju njihova nacionalnog i kulturnog identiteta u Bosni i Hercegovini.

Uvečer, razgovor sa gospodinom Topićem o daljem radu i suradnji u "Napretku".

1. veljače, srijeda. U pratnji Stjepana Blažanovića iz Matice Hrvatske te gospođice Vuljević iz Bijelog puta, boravili smo u Bjelovaru.

U 14 sati imali smo prijem u Županijskom poglavarstvu gdje nas je primio gosp. župan Željko Ledinski i gosp. gradonačelnik Josip Kurtak. Na prijemu u zgradi Poglavarstva bili su nazočni županijski i općinski uglednici u velikom broju. Nakon toga, organizirana je javna tribina na aktualnu temu našega dolaska u Hrvatsku. Razgovor je praćen u lokalnim i republičkim medijima.

U 18 sati u Radničkom domu u Bjelovaru održan je Koncert HKD "Napredak". Djevojke su imale vremena razgledati grad i kratko se družiti te sprijateljiti sa svojim domaćinima, bjelovarskim djevojkama. Uz obostrano zadovoljstvo, već sutra ujutru, rastali smo se sa ovim ljubeznim dragim ljudima.

2. veljače, četvrtak. U Varaždinu nas je dočekaio gosp. Ivan Bošnjak, predusretljivi Vitežanin iz Varaždina. Čini se da djevojke smatraju Varaždin najuspješnijim dijelom svoga bogatog iskustva i doživljaja u ovih dvanaest dana. Odrasli stavljaju Zadar ispred Varaždina. Ali valja slušati mišljenja mladih. Iz niza razloga i ja se pridružujem njihovom mišljenju i stavljam Varaždin na krunu ovih dvanaest dana.

U 17 sati u Županijskom domu imali smo doček na zbilja visokoj razini. Govorili su gosp. Milivoj Ladić, gradonačelnik i predstavnici svih političkih organizacija kao i oni iz Matice Hrvatske i Bijelog puta. Govorio je, kao naš pratilac, pored nezaobilazne Karmen Vuljević, gosp. Marinko Pejić, glavni tajnik "Napretka" iz

Tuzlanski Hrvati u političkoj ofenzivi

Zagreba. Ispred Tuzlaka govorio je fra Petar Matanović, gosp. Mustić, gosp. Marinović i gosp. Banović. Ispred Brčkog gosp. Pranjčić i Piljić. Istaknuto je da je Bosna i hrvatska zemlja i da to treba stalno isticati. HKD "Napredak" čuva bosansko hrvatstvo na više načina: čuvanjem kulturnog naslijeđa Hrvata, izgrađivanjem identiteta, čuvanjem i njegovanjem kulturoloških posebnosti Hrvata BiH.

U 19 sati u Zgradi Hrvatskog

narodnog kazališta bio je koncert. Zadovoljni i umorni, svjesni značaja koje ovakvi nastupi za nas imaju ipak smo do dugo u noć ostali izvan hotelskih kreveta.

3. veljače, petak. Ne znam zašto se Osijek ne natječe sa Varaždinom i Zadrom oko prvenstva. Jedino možda zato što smo premoreni kasno stigli i vrlo brzo morali biti spremni i za susrete sa političkim, privrednim i kulturnim prvacima. Osječani su nas zbnili svojim dočekom. Bogata

Slavonija, koja je još uvijek na meti srpskog agresora, što se ušančio na samim rubovima grada, otvorila nam je svoje srce i dušu. Tuzla je Osijeku tako blizu, a tako daleko. Svi su govorili o nekadašnjoj suradnji i željeli da se što prije ponovno otpočne. Ispred Bijelog puta ovaj put s nama je, pored gđice Vuljević, našeg anđela čuvara, bio gosp. Branko Čulo. Nije bilo naših privrednika, a nas su dočekali svi ugledni privrednici grada Osijeka. Žalili su zbog te nespretnosti, koja se desila zahvaljujući brzini i improvizaciji našega putovanja. Dostlovce smo u posljednji trenutak saznali tko i gdje nas prima, kamo putujemo i gdje djevojke nastupaju. Pa ipak smo uskočili mi kulturnjaci i koliko smo mogli spašavali situaciju. Dobro je bilo što je među nama bio gosp. Juro Pranjčić. On je govorio da duh Bosne živi u Bosni a ne negdje drugdje i da uz sve dužno štovanje onih koji nas na različite načine predstavljaju, ipak moramo sami o sebi progovoriti.

U 18. sati na Pedagoškom fakultetu čiji je dekan glazbenik, kolega prof. Dušeka, imali smo uspio koncert.

Birana publika toplo nas je pozdravila i dobro primila. Navečer su nam se pridružili naši fratri i gosp. Križan, koji su nas napustili u Varaždinu. Umorni i zadovoljni što su za naš tamburaški orkestar nabavili instrumente u Mađarskoj, razgovarali su s našim domaćinima do kasnih sati. U Osijeku djeluje jedan klub koji se skrbi za bosanske izbjeglice na čelu kojeg je prof. Bogdan Mezinger i gosp. Ajša Fazlić iz Tuzle. Oni su stalno bili uz nas i također nas podržali svakakvim donacijama.

4. veljače, subota. Na povratku u Zagreb, u vremenu dok su djevojke ručale u Đurdevcu, na lokalnom radiju govorili su gospođa Musić, gosp. Marinović i gosp. Čurković. Dakle, svugdje su nas pratili mediji, u prvom redu republički, a onda redovito i lokalni. U Zagrebu su nam, kad su nas došli na Kaptol ispratiti, u dvorani rekli da se već čitav tjedan "ne skidamo" s televizije i radija. Tako pretjerane pohvale nije nam bilo mrsko slušati.

U kasnim noćnim satima stigli smo u Zadar. Jedna velika skupina dobro organiziranih intelektualaca koji su se istakli u

Svijeća za heroje

HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA U BORBI ZA FEDERACIJU

hrvatska
demokratska
zajednica

croatian
democratic
union

Javna tribina na povijesnom Husinu

FEDERACIJA,

JAMSTVO

RAVNOPRAVNOSTI

U naselju Husino, nadomak Tuzle, održana je javna tribina na kojoj su nastupili čelnici HDZ-a Bosne i Hercegovine Dario Kordić, Pero Marković i drugi. Javna tribina je privukla veliki broj Hrvata Husina, Morančana, pa i Tuzle i susjednih hrvatskih i drugih sela. Kino-dvorana u Domu kulture na Husinu bila je mala da primi sve prisutne pa su mnogi stajali pod kišobranima oko Doma kulture. Zbor je otvorio i o historijskom razvoju HZ "Soli", pa i Husina i susjednih sela, govorio Božo Pranjić predsjednik Ogranka HDZ-a "Soli" Husino.

Potom se nazočnima obratio predsjednik HDZ-a Bosne i Hercegovine Dario Kordić.

- Rujna 1991. godine u selu Ravnom hrvatski narod je doživio prvu svoju tragediju u Bosni i Hercegovini. Kada se rasplamsala agresija na BiH došlo je do tragičnog sukoba između hrvatskog i muslimanskog naroda. A onda i do utemeljenja HR Herceg-Bosne, rekao je Dario Kordić. Potom dolazi Vašingtonski sporazum, a to znači početak građenja Federacije Hrvata i Muslimana, i Konfederacije sa R Hrvatskom. Ovdje gdje vi sada živite je hrvatska zemlja, i Hrvati moraju ostati na njoj. I vi Hrvati i Bošnjaci Muslimani imaju pravo na temeljenje svojih općina u Veležupi "Soli", jer je to jamstvo za njihovu sigurnost, lokalnu upravu, služenje vojne obveze u postrojbama HVO-a, radi obrane domovine, rekao je brojnim Husinjanima Dario Kordić, i pozvao ih da nitko ne iznevjeri 48 položenih života i oko stotinu ranjenih pripadnika Armije BiH i HVO-a s ovoga malog prostora.

Pero Marković, dopredsjednik HDZ-a, je rekao da se kroz svoju povijest Husino ima čime ponositi, i to nitko ne smije iznevjeriti. Delegacija HDZ-a BiH obišla je u dva dana mnoge ogranke HDZ-a u selima općina Tuzla, Banovići, Živinice, a posjetila je i novoosnovanu općinu Ravne-Brčko, te prisustvovala stranačkom sastanku u Seonjacima.

M. B.

IZBORNA SKUPŠTINA ŽUPANIJSKOG

DOLAZAK IZASLANIKA NA SKUPŠTINU

SVE JE SPREMNO ZA POČETAK

STIŽE I PREDSJEDNIK

Politički vrhovnici hrvatskoga naroda kod guvernera Izeta Hadžića

NEMA
POVRATKA
BEZ
KONKRETNIH
PROGRAMA

Guverner Tuzlansko-podrinjskog kantona gospodin Izet Hadžić primio je visoku delegaciju hrvatskog izaslanstva koja se već nekoliko dana nalazi u posjeti Tuzlansko-podrinjskom kantonu, odnosno u obilasku hrvatskih naselja i organizacija HDZ-a. U delegaciji su bili Dario Kordić, predsjednik HDZ-a Bosne i Hercegovine, Zdravko Sančević, veleposlanik Republike Hrvatske u Bosni i Hercegovini, ministar pravosuđa u Vladi BiH, Mato Tadić, te ministri u Vladi Republike Herceg-Bosne, Jozo Marić, Ilija Kožul, Srećko Vučina, dopredsjednik HDZ-a, Jozo Budimir, Ignjac Koštroman i drugi.

- Naše izaslanstvo je evo ponovno u Tuzli, i želimo da se informiramo što je urađeno između dva naša susreta, rekao je Dario Kordić danas u kabinetu Izeta Hadžića. - Mi se moramo dogovoriti kako razriješiti sporna pitanja. Dosta toga smo čuli i vidjeli u hrvatskim naseljima i organizacijama HDZ-a. Obje naše strane treba da vrše pritisak na organe Federacije da se donesu sustavni zakoni koji će stvoriti preduvjete da se razriješiti pitanje vojne obveze i služenja vojnog roka, utemeljenja novih općina, školstva, kulture, lokalne uprave. Mi smo uvjereni, i to smo prilikom ove posjete saznali, da hrvatski narod želi ostati na svojim ognjištima, svojoj zemlji, i biti svoj na svome. Ako se ne može brzo izglasati zakon o obrani mi predlažemo da se potpiše sporazum dva naroda o služenju u vojsci i mobilizaciji, kako bi se materijaliziralo pravo hrvatskih mladića da služe vojni rok u postrojbama HVO-a.

- Mi čekamo da se izglasa Zakon o lokalnoj upravi, da se osnuje još neki kanton, krene u pretvorbu društvene u državnu svojinu, pa da znamo na čemu smo, da znamo kako će se osnivati nove općine, da ono što radimo bude zakonito, rekao je prilikom današnjeg susreta Izet Hadžić.

ODBORA HDZ SOLI

PRIJE POČETKA INTONIRANJE LIJEPE NAŠE

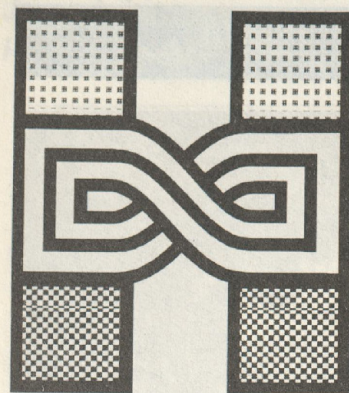
UVODNO IZLAGANJE PODNIO JE PREDSJEDNIK VELEŽUPANIJSKOG ODBORA HDZ-a gosp. STJEPKO PRANJIĆ

Ivo Veselić

Martin Frančević

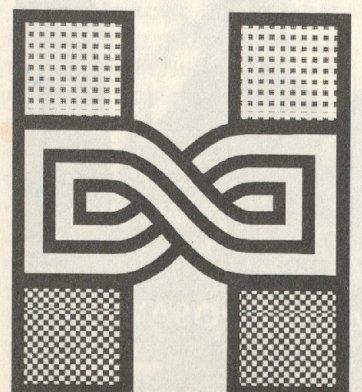
Mijo Anić

BRANITELJI HRVATSKE POSAVINE

Izet Hadžić je također tražio da se nešto poradi da se Hrvati počnu vraćati svojim domovima. Mnoge kuće su prazne. Rekao je da u Kantonu nije mnogo urađeno na implementaciji Ustava Federacije, da nije imenovana ni polovina pomoćnika ministara. Bilo je danas riječi o uporabi jezika, školstvu, kulturi, dosta toga što sam Kanton može učiniti. A ovdje je dosta toga sporno, pa je prozvan i ministar obrazovanja Karić. Rečeno je da je iz Bosne nakon potpisivanja Vašingtonskog sporazuma iseljeno 40.000 Hrvata. U Posavini je izražena politička volja hrvatskog naroda da ustroji svoju hrvatsku općinu Ravne-Brčko, ali da je bilo tendencija da se to naprećac spriječi, a ne da se politički problem razrješava (skidanje ploče sa zgrade uz asistenciju velikog broj policajaca). Ministar pravde Mato Tadić rekao je da od 30 zakona koji su u proceduri za 27 su obrađivači ministri Hrvati. Ministar za promet Ilija Kožul je obavijestio Izeta Hadžića da će u Tuzlu uskoro stići repertor koji će omogućiti prijem signala HRT-a, i da se stane ukraj medijskoj izoliranosti ljudi. Spomenut je slučaj štrajka gladu dvojice hrvatskih vojnika, i tražena intervencija. Veleposlanik Zdravko Sančević je objašnjavao što znači za Hrvatsku i tuzlanski bazen deblokada željezničke pruge Ploče - Tuzla, ili Ploče - Sarajevo, ali se nije ni spomenula pruga Tuzla - Brčko. Održana je konferencija za tisak u Tuzli.

M. BIKIĆ

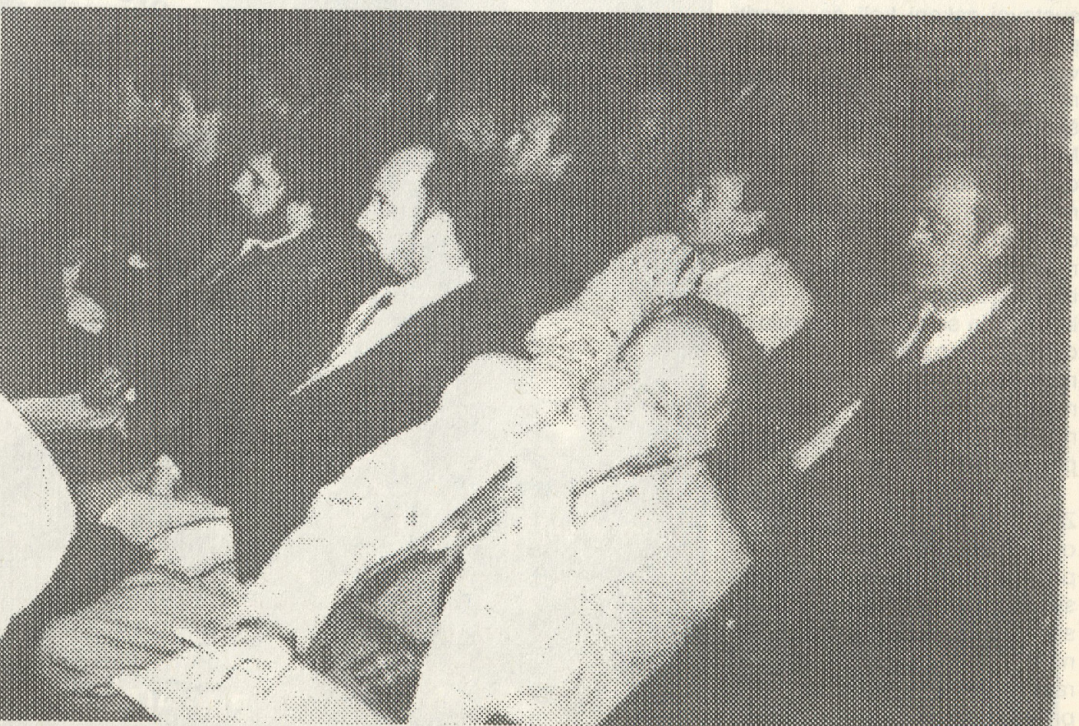

Pozdravna riječ predsjednika HDZ-a BiH, gosp. Daria Kordića

Pozorni slušatelji

U prvom redu - ugledni gosti

Izaslanici u Skupštini

RADOM I UPORNOŠĆU DO USPJEHA

"hrvatskom proljeću" okupljena je oko Napretkove podružnice u Zadru. Izvršno su sve organizirali. Gosp. Stijepo Obad, predsjednik ove podružnice, sa svojim suradnicima bio je izuzetan domaćin.

5. veljače, nedjelja. Prijem u gradskom poglavarstvu, obilazak gradskih znamenitosti i koncert u gradskom kazalištu.

Ponavljam, oni koji znaju pravilno rangirati vrijednosti stavljaju Zadar u sami vrh naših pjevačkih uspjeha. Kazalište je bilo puno. Publika najelitnija. Tu, u Zadru donacije su bile dirljivo brojne, a zadarski biskup koadjutor gosp. Prenda i osobno je darovao tuzlanski "Napredak". Ujutro su nas ispratili gospođe iz Udruge "Hrvata žena" sa svojim darovima za ugodniji povratak. Zadarski radio izravno se uključio u promidžbu koncerta, a svojim prisustvom i pojedinačnim razgovorima sa djevojkama iz Zbora, najiskrenije nas predstavio slušateljstvu. Ivana Ivaković bila je zvijezda večeri. Svi su je htjeli čuti i vidjeti. Bili smo zadovoljni.

6. veljače, ponedjeljak. U Splitu se nismo zadržavali. Gđa Musić, gosp. Dušek, gosp. Aždajić i politički predstavnici imali su tribinu pa su iz Zadra otišli prije nas. Našli smo se na ručku i poslije ručka u 15 sati krenuli u Tuzlu. Prije toga, oprostili smo se od djevojaka koje su s nama pjevale, a školuju se u Hrvatskoj kao i od gđice Vuljević. Putovali smo vrlo sretno. Nismo imali zastoja pa smo u Tuzli bili već u 7 sati

7. veljače, utorak. Što napisati na kraju. Da sada krenem od početka vidjela bih koliko je sadržaja ostalo nedoslukano. Ali, nismo svi sve mogli vidjeti i sve stići. Mnoge privatne posjete i kupovine ostale su neobavljene. Sve je bilo previše brzo i sadržajno prenapregnuto. Ono što je najvažnije ostavljeno je. Bili smo viđeni i slušani. Jer zaista, najdoslovnije, govorilo se da nas ovdje nema. Ili da smo se ovdje zadesili. Pa što može biti uvjerljiviji dokaz da postojimo od naših pojava i nastupa. Sedamdeset i šest djevojaka Ženskog pjevačkog zbora, Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" iz Tuzle, dostojanstveno su nas predstavile da bolje nije moglo biti!

Marica Petrović

Sjedimo u ugodnom i mirnom ambijentu "Slobodinog kluba" u Tuzli a pred nama na stolu čitav pregršt fotografija i programa. Razgovor je upriličen sa prof. Čestmirom Dušekom u povodu veoma uspjele turneje po R Hrvatskoj Ženskog pjevačkog zbora HKD "Napredak". Puno je glazbenih dojmova, emocija i prijatnih uspomena.

Znate, radost i odgovornost, bila su dva osnovna osjećaja koja smo ponijeli sa sobom iz Tuzle kada smo krenuli na ovu turneju ističe prof. Dušek. Radost, jer Zbor prvi put odlazi u drugu Republiku a odgovornost tim i veća, jer je trebalo održati nekoliko koncerata pred publikom sa veoma visokim zahtjevima.

• Vaš prvi nastup profesore Dušek, bio je upravo u Zagrebu i to u znamenitoj dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda?

- Eto vidite. Djevojke, zapravo čitav Zbor, nisu ni bile svjesne koliko su nam veliku čast ukazali domaćini. U toj dvorani održavaju se zbilja samo elitni nastupi vrhunskih umjetnika. No mi smo bili glazbeno i emotivno spremni da se ne samo dokažemo već i afirmiramo. Pjevali smo, kako se to obično kaže - jednim glasom i srcem - i to od prvih taktova pa sve do kraja programa uz obavezni "bis", koji je publika iznudila dugotrajnim aplauzima.

• Vremena za pripremu programa čini mi se da niste imali baš na pretek?

- U pravu ste. Prošle godine Zbor nije radio gotovo punih šest mjeseci jer nismo imali prostor. Uz to je otišlo i 30 članica. Našli smo se u krizi. I tada je u pomoć priskočio gvardijan fra Petar Matanović, oslobodio nam dio prostora u Samostanu i Zbor je ponovno počeo sa radom, uz naravno, nove članice. To nam je bio novi stimulans i na tome se zbilja neizmerno zahvaljujemo.

• Stiče se dojam da niste ni imali baš puno vremena za uvježbavanje programa?

- Nismo imali puno vremena ali smo imali motiv. Gotovo svakodnevno smo vježbali i, eto, rezultat nije izostao.

Cvijeće za maestra

• Recite nam nešto i o samom programu s kojim ste nastupili u R Hrvatskoj.

- Program je bio na vrlo visokoj umjetničkoj razini i samim tim težak - od Palestrine, Morencija, preko Ivana Zajca pa sve do Britna. Dakle, najveći dio pripada sakralnoj, duhovnoj glazbi starih majstora dok je ostali dio zastupljen suvremenim glazbenim izrazom Zajca, Konjevića i Britna. Ovakav historijsko-kulturni raspon tražio je veoma studiozan i odgovoran pristup. Raduje me što su članice Zbora to osjetile, doživjele i sa punom odgovornošću prezentirale.

• Pored Zagreba nastupili ste u još nekoliko gradova?

- Veliki uspjeh imali smo u Varaždinu, Osijeku, zatim u Bjelovaru i Zadru gdje smo pored koncerta imali i kraće nastupe u Franjevačkom samostanu i Zadarskoj katedrali. Bio je planiran i nastup u Slitu, ali do njega nije došlo jer su termini prigodnih dvorana bili unaprijed popunjeni. Tamo smo samo održali konferenciju za tisak.

Svuda smo nailazili na topao prijem i dojmovi su zbilja više nego divni.

• Na kraju prof. Dušek što bi mogli posebno da istaknete?

- Pa to je prije svega izuzetno dobra organizacija ove naše turneje i topao prijem na koji smo nailazili. Djevojke iz Zbora dale su sve od sebe i želim da ih i ovom prilikom pohvalim. Posebno ističem prof. Zrinku Andrejaš, njenu nadahnutu i perfektnu pratnju i trud koji je uložila da za nepuna dva sata savlada dvije prateće partiture za našu solisticu Ivanu Ivaković. Naime, pred sami nastup u Zagrebu iskrsla je ideja da Ivana Ivaković nastupi sa još dvije solo pjesme - "Lastavicom" I. Zajca i "Ljuven sanak" Katalinića. To je tako dobro urađeno da im i ovom prilikom upućujem čestitke.

Inače, uspješnu turneju Ženskog zbora HKD "Napredak" iz Tuzle organizirala je humanitarna organizacija "Bijeli put" a sav prihod od koncerata namijenjen je u korist obnove Muzičke škole u Novom Travniku.

Razgovor vodio B. Štumpf

KONFERENCIJA ZA TISAK PREDSEDNIKA REPUBLIKE HRVATSKE,
Dr. FRANJE TUĐMANA.

RJEŠENJE KRIZE PUTEM

SKANDINAVIZACIJE BALKANA

Zagreb, 11. veljače 95.

Predsjednik R.Hrvatske, dr. Franjo Tuđman, povodom aktualnih unutarnjih i vanjskih političkih zbivanja, održao je konferenciju za tisak sa koje prenosimo najinteresantnije detalje.

● **TV BiH** - Jučer je počela Žestoka ofenziva na Bihać iz takozvane SAO Krajine, pa me zanima, obzirom na cilj-spajanje takozvane R.Srpske i tzv. SAO Krajine, što bi prijetilo i cjelovitosti R.Hrvatske, da li će i što će poduzeti R.Hrvatska da se to ne dogodi?

Franjo Tuđman - U vašem pitanju prenatraglašen je da bi ugrozilo cjelovitost R.Hrvatske. Cjelovitost Hrvatske ugrožava okupacija okupiranih područja, a mi smo upravo donijeli odluku o otkazu mandata UNPROFOR-a da bismo taj problem riješili. Što se tiče ofenzive na Bihać, nisam čuo da je to tako velika ofenziva kao što ste kazali. Ako su tamo do sada snage ABiH i HVO-a uspjele da održe slobodan teritorij, ne vidim baš takvu bojazan da bi se moglo dogoditi da srpske snage prevladaju tim područjem.

● **DOJČE VELE** - Zašto vodite političke pregovore sa teroristima- pobunjenicima, vođama hrvatskih područja, koji se predstavljaju kao pobunjeničke fantomske države. Ne bi li partneri trebali biti sabornici izabrani u Saboru ili predsjednici općina Knin, Glina itd.

F.T. Sve sukobljene strane na ovom svijetu od pamtivijeka do danas, pregovaraju da bi se sukob završio, jer sukob je uvijek, ne samo na štetu sukobljenih, nego i međunarodne zajednice. U ovom slučaju pregovaramo zato da bismo postigli mirno rješenje. To traži i cjelokupna svjetska zajednica. Razumije se, nećemo ni pred kakvim, a najmanje terorističkim zahtjevima, popustiti u političkim pregovorima. Stujemo međunarodne konvencije i Ustav R.Hrvatske.

● **WTN** - Odluka R.Hrvatske o otkazu mandata UNPROFOR-u pokazuje samostalnost hrvatske diplomacije, jer čak i najbolji prijatelji Hrvatske nisu očekivali takovu odluku. Da li je Hrvatska u stanju nositi posljedice svoje odluke, i da li će biti u stanju da se obrani od eventualnih srpskih napada.

F.T. Razumije se da smo svoju odluku donijeli samostalno, i sa punom odgovornošću. Što više mi

smo uvjereni da će se i naši prijatelji i svi međunarodni čimbenici uvjeriti da je takva odluka bila ispravna. Ona će ubrzati mirovni proces, ne samo na području R.Hrvatske, nego i na čitavom području bivše Jugoslavije. Opće je poznato da su sve države članice svjetske organizacije UN priznale teritorijalni integritet Hrvatske, uključujući čak i Rusiju, na koju se Srbi pozivaju kao na saveznika. Prema tome Srbi iz Knina ne mogu očekivati nikakvu potporu međunarodne zajednice, a i sam Beograd je zainteresiran za okončanje krize u cilju izlaska iz međunarodne izolacije i unutarnje ekonomske krize. Hrvatska će svoju politiku uskladiti u skladu sa interesima svoga naroda i međunarodnim interesima.

● **VJESNIK** - U posljednje vrijeme američki veleposlanik u R.Hrvatskoj, gospodin Galbrajt, iznosi stavove koji se mogu smatrati mišljenjem u unutarnje poslove druge države. Možete li mi objasniti njegove izjave?

F.T. - Veleposlanik Galbrajt angažiran je sa nizom drugih u naporima da predloži nacrt mirnog rješenja za reintegraciju okupiranih područja. Osobno prihvaćam takvu inicijativu, ukoliko ona ima za cilj mirno rješenje. Iz tog plana mi možemo prihvatiti samo ono što ide za tim da se srpsko pitanje riješi u okviru hrvatskih granica i Ustavom R.Hrvatske.

● **GLAS ISTRE** - Ako bi, i kad bi, došlo do pregovora na osnovu Plana Z4, gdje je točno crta preko koje ne biste prešli?

F.T. - U Planu Z4 je prihvatljivo samo to da se traži mirno rješenje i rješenje u granicama R.Hrvatske. Za Hrvatsku je apsolutno neprihvatljiv svaki segment Plana koji daje federalna ili konfederalna prava, a koja taj Plan sadrži.

● **BiH PRESS** - Gospodin Izetbegović je rekao da će pregovarati sa Palama. Da li je vas upoznao, kao saveznike, i kako će se to odraziti na Federaciju i Konfederaciju?

F.T. - Gospodin Izetbegović me nije upoznao, ali on zna moje stavove unazad četiri godine, da sam se zauzimao za to da se kriza unutar bivše Jugoslavije riješi mir-

nim putem. U tom smislu nemam ništa protiv da gospodin Izetbegović, kao predstavnik bošnjačkog naroda, pregovara sa predstavnicima srpskog naroda. Ukupna međunarodna zajednica upućuje na pregovore zaraćenih strana.

● **ROJTER** - Da li je prvo trebalo riješiti problem u BiH pa tek onda problem Hrvatske?

F.T. Onima koji misle da je prvo trebalo riješiti krizu u BiH, moramo ponoviti da mi ne možemo čekati da se veoma zamršena bosanska kriza prvo riješi, pa da tek tada rješavamo naše probleme. Rješavanje bosanske krize može dugo trajati, dosta je kompleksnije, dok je problem okupiranih područja Hrvatske jednostavnije riješiti.

● **ASOŠIJETED PRES** - Rekli ste da očekujete da će se krajinski Srbi urazumiti. Očekujete li da to urazumljenje dođe iz Beograda?

F.T. - Očito je da je Beograd glavni čimbenik u rješavanju krize u Hrvatskoj. On je naoružao hrvatske Srbe i još ih naoružava. Mislim da je kod njih ipak sazrela spoznaja, da se moraju odreći okupacije hrvatskih područja, da je jedan dio srpskih kolovođa u Kninu prihvatio pregovore koji su dali i prve rezultate. Otvorena je auto-cesta, nafotod, razminirane su pruge...

● **VJESNIK** - Vi ste pozitivno odgovorili na prijedlog ministra vanjskih poslova Francuske, gosp. Žipea, da otpočne nova

runda pregovora za rješenje krize. Međutim, gospodin Izetbegović, po pisanju strane štampe, izražava bojazan da bi moglo doći do separatnog sporazuma R.Hrvatske i Srbije. Molim vas komentar.

F.T. - Mi prihvaćamo sve inicijative koje su se pojavile i imaju za cilj mirno rješenje. Problem je u zamršenom slučaju kada je riječ o Bosni. Vi znate da je ta kriza trajala i traje već stoljećima. U prošlom stoljeću rješavale su je svjetske sile na Berlinskom kongresu. Za ljude koji ozbiljnije prilaze problemu, jasno je da će se nešto slično desiti i sa sadašnjom krizom. Ključni ljudi i ključne europske sile, Amerika i Rusija, morat će se ozbiljno pozabaviti tim pitanjem koje nije samo problem muslimansko-srpsko-hrvatskog razgraničenja, nego i razgraničenja civilizacija. Međunarodni čimbenici će morati naći najoptimalnije rješenje za sva tri naroda, ali za civilizacijsko razgraničenje koje na tom području traje od pamtivijeka pa naovamo. Od Rimskog carstva, kršćanstva, pa do danas. Nema nikakvih razgovora na račun Bosne, ili o podjeli Bosne. Ali je takođe jasno da je rješenje latentne krize nestabilnosti Balkana, da se ono može naći samo putem skandinavizacije Balkana. To znači na temelju međusobnog priznanja. Jasno je da su i hrvatski i srpski narod, kao najstariji i najbrojniji na ovom području, sa najjačom izraženom državnošću, glavni čimbenici da bi se došlo do novog međunarodnog poretka.

● **SLOBODNA DALMACIJA** - Često se govori u zadnje vrijeme da je moguć ponovni sukob hrvatskih i muslimanskih snaga u BiH, što bi bilo na štetu objema stranama. Što Hrvatska u tom smislu poduzima?

F.T. - Treba se podsjetiti da je do tih sukoba došlo ne samo iz subjektivnih, nego i objektivnih razloga. Onda kada je međunarodna zajednica nudila rješenje bh. krize kao unije tri republike, muslimanska strana je željela da svoju republiku uobliču na taj način da izade na more, na račun hrvatskog teritorija. To su bili objektivni razlozi, pored subjektivnih. Nastojanjem nas, međunarodne zajednice i Amerike, taj sukob je obustavljen i započet je proces stvaranja Federacije i Konfederacije. Nakon tog sporazuma nije bilo nijednog većeg incidenta. Prema tome postignuti su dobri rezultati, stvoreni preduvjeti za uspjeh Federacije, a posljednji sastanak u Minhenu je pomogao da se neke stvari preciziraju i uvjeren sam da će Federacija, uz obveznu Konfederaciju, uspjeti.

● **TIME** - Sjećamo se da ste jedno vrijeme favorizirali gospodina Vikreta Abdića. Kako sada na njega gledate?

F.T. - Prije svega, nije točno da

smo ja i suradnici, jako favorizirali gosp. Abdića. Točno je da sam ja smatrao gosp. Abdića muslimanskim političarem koji je prisutan u politici BiH, koji je na izborima dobio više glasova i od gosp. Izetbegovića, i imao apsolutni utjecaj i podršku u zapadnoj Bosni. Znao sam da je Abdić surađivao i sa Srbima, Hrvatima i UNPROFOR-om. Time je spasio Krajinu od rata. On se izjasnio još davno za Federaciju i Konfederaciju te prih-

vatio vošingtonske sporazume. Smatram da je iskreno nastupao. Sav njegov Kombinat je radio na suradnji sa hrvatskim gospodarstvom, i normalno je bilo prihvatiti njegove stavove iskreno. On je bio spreman na razgovor sa Silajdžićem i Izetbegovićem. Kada sam bio u Sarajevu, Silajdžić i Izetbegović su prihvatili prijedlog da moji suradnici ugovore sastanak Silajdžić-Abdić, u cilju rješenja za jačanje Federacije BiH i za "zapad-

nu" orijentaciju. Gospodin Abdić je upozoravao da u nekim muslimanskim redovima ima odvedenih mudžahedinskih elemenata, koji su bili za ekstremna, fundamentalistička rješenja u BiH, što njegov narod u zapadnoj Bosni ne prihvaća. Ja mogu samo žaliti što nastojanja dr. Granića za organiziranje susreta Silajdžić-Abdić nisu uspjela, i što je došlo do sukoba među muslimanskim narodom.

Pripremio Z.S.

VJERA U BOGA I SELJAČKA SLOGA!

Uvodno izlaganje u povodu utemeljenja Veležupanijske organizacije HSS-a BiH u Tuzli

Svako čovjekovo djelovanje ima neki cilj. I utemeljenje političke stranke ima također cilj. Taj cilj je prvenstveno politički. Budući da politika nije fikcija i apstrakcija, već u prvom redu interes, i politička stranka u svojoj biti je interesnog karaktera.

Danas utemeljujemo organizaciju Hrvatske seljačke stranke na ovom području, što samo po sebi govori da se radi o interesu hrvatskog naroda ovog područja. Sve ovo navedeno nije ništa novo. Postavlja se samo po sebi pitanje ili više pitanja:

Zašto sada, zašto hrvatska i zašto seljačka? Svima, koji iole prate politička zbivanja na prostoru bivše Jugoslavije, a samim tim i Bosne i Hercegovine u posljednjih nekoliko godina, jasno je, da je hrvatski narod organizirao i započeo prvi obranu Bosne i Hercegovine na svojim prostorima još 5-6 mjeseci prije Referenduma u BiH od 29. II. i 1. III. 1992. godine. Na referendumu je također iskazao svoju političku volju da je Bosna i Hercegovina i njegova suverena država.

Kako se rat širio i na druge prostore BiH, Hrvati tih prostora su se promptno i značajno uključili u obranu tih prostora, kako u sastavima MUP-a, postrojbama TO, kasnije Armije Republike Bosne i Hercegovine, tako i u postrojbama HVO-a.

Mi ovdje, najbolje znamo, koliko značajan doprinos su Hrvati dali u obrani ovih prostora od agresije bivše JNA a zatim njenih sljedbenika. Hrvati ovih prostora su uzeli znatnog udjela u postrojbama Armije Republike BiH i postrojbama HVO - 115. brigade "Zrinski" i 108. HVO brigade Brčko.

Odluka Predsjedništva RBiH od 12. prosinca 1993. godine, kojom se nalaze transformiranje HVO-a, na našim prostorima 115. brigade "Zrinski", označila početak veoma teškog ratnog razdoblja za Hrvate ovih prostora. Razboritom politikom HDZ-a Soli, HVO Soli u konzultaciji sa čelnicima drugih hrvatskih institucija i politički relevantnih Hrvata HZ Soli, odluka Predsjedništva RBiH, iako za Hrvate ovoga kraja, politički neprihvatljiva, je provedena, da bi se izbjeglo krvoproliće.

Od tada počinje minimiziranje našeg doprinosa u obrani ovih prostora do gotovo negacije naše borbe. Medijiski rat bjesni, Hrvati su u medijskoj blokadi. Ubrzo je bilo sasvim jasno da je odluka Predsjedništva RBiH i donesena samo za HVO HZ Soli.

Narod, koji nema pravo na obranu počinje gubiti pravo na sebe. Znatna broj Hrvata počinje napuštati ove prostore, jer se osjeća sve nesigurniji. Uzroci i razlozi napuštanja ovih prostora nisu jednoznačni, ali su najopasniji oni političke naravi, kojih

zasigurno ima.

Potpisivanje Vašingtonskog sporazuma između Hrvata i Bošnjaka-Muslimana i usvajanje Ustava Federacije BiH rezultiralo je poboljšanjem psihološke klime u odnosima dva naroda, ali se odseljavanje Hrvata nastavlja. Implementacija Ustava Federacije BiH, ostvarivanje ravnopravnosti i jednakopravnosti naroda, stvaranje svih relevantnih institucija i lokalne samouprave, gospodarstvo i svekoliki drugi razvoj, kao jamstvo opstojnosti nas, kao Hrvata na ovim prostorima, je pregolem teret i odgovornost, u postojećim političkim realijama, za jednu političku stranku hrvatskog naroda, što je do sada faktički bila samo HDZ-e. Stoga smo duboko uvjereni da je sada neophodno utemeljiti organizaciju HSS-a BiH na ovim prostorima.

Zašto hrvatska?

Budući, da se u ovom povijesnom trenutku situiraju i trasiraju svekupni interesi i odnosi konstitutivnih naroda u BiH, na svim razinama i na svim prostorima, ni tuzlansko područje nije izuzetak. Međutim, tuzlansko područje, posebno općina Tuzla je po konstelaciji političkih snaga u hrvatskom korpusu veoma specifično, pa i do paradoksa.

U općinskom Parlamentu od svih Hrvata izabranih na demokratskim izborima 1990. godine, samo je 20 postotaka iz nacionalne stranke, a 80 posto se svrstalo - rasturilo u stranke druge političke orijentacije. Tako se i moglo desiti da dvije važne institucije hrvatskog naroda HKD "Napredak" i Društvo "Hrvatski dom" ne dobiju prostorije za svoj rad i poslije 3-4 godine čekanja. Vjerojatno, nitko nije pravio niti analizu, niti anketu, što je sa onih 80 posto Hrvata, zastupnika u općinskom Parlamentu: da li ih interesiraju i nacionalni interesi Hrvata, da li bi ih mogli ostvariti kad bi htjeli, da li ih je strah, ili nešto četvrto?

Zato hrvatska, da bude prepoznatljiva i odgovorna hrvatskom narodu. Zašto seljačka? 1. Hrvatski narod tuzlansko područje je još uvijek pretežito ruralne ili poluurbane orijentacije i taj dio naroda predstavlja temelj hrvatskog korpusa ovog područja.

2. U našim selima, a i u gradu u Hrvata su žive ideje braće Radića, kao i živo sjećanje naših starih. Još se može čuti i pjesma: "Savila se grana jorgovana, više groba Radića Stjepana".

3. I što na kraju ne reći, tu je i naš sadašnji čelnik HSS-a BiH, gosp. dr. Ivo Komšić. Kad se sve sabere, tu je prava Hrvatska seljačka stranka Bosne i Hercegovine.

Dr. Srećko Tunjić

Znanstveni skup Hrvata u Neumu HRVATI I POVIJESNA ZBIJLA BOSNE I HERCEGOVINE

SADAŠNOST I IZGLEDI NA BUDUĆNOST

Mi iz Bosne i Hercegovine ne živimo u Republici Hrvatskoj, ali se nećemo više nikada ni odvojiti, živjeti bez dodira i interesnog integriranja.

Prema ideji i zamisli organizatora, ovaj časni skup Hrvata ne bi trebao da se bavi pitanjima izvan znanstvenog prosuđivanja, a isto tako ne bi trebali da se okrećemo historijskoj prošlosti, a pogotovo da LAMENTIRAMO nad našom sudbinom.

Prema tome, moramo ostaviti naše pradjedove i djedove da mirno počivaju u svojim GROTOVA i da ne ispijamo sokove njihove mudrosti. Iz razumljivih razloga moramo, iz središnjice naših prosudbi izostaviti i sve okupatore, unutarnje i izvanjske i njihova djela u dugim stoljećima i godinama. Međutim, čini se da neće biti moguće o svemu govoriti ex nunc, dakle samo od sada i izgledima u budućnosti. Makar u natuknicama ili TEZAMA moramo naznačiti one čvrste KONSTANTE koje su REZULTANTA povijesnog iskustva. Mi ćemo markirati samo one koje izravno korespondiraju sa našom povijesnom zbiljom i koje moramo imati na umu pri izvođenju sudova i zaključaka, te postavljanje mogućih ciljeva.

I. Po našem uvjerenju, je sasvim kristalno jasna PREMISA od koje moramo polaziti, da je stoljetni proces krojenja, prekrajanja, dezintegracije i reintegracije Europe završen. Državne granice su armirano čvrste, a ekonomske, kulturološke i politički sasvim tanke i fluidne. Iz tog procesa nastala je REZULTANTA po kojoj je do kraja proveden princip: po kojem NEMA NACIJE BEZ DRŽAVE I OBRATNO, SUVERENE DRŽAVE BEZ NACIJE. Izuzeci i ENKLAVE, više ne brinu Europu. Od Bečkog kongresa 1815. taj proces je dobio tektonsku snagu, a rušenjem "Gvozdena zavjese" i njenog simbola "Berlinskog zida", proces se orkanskom brzinom prenio i preko Urala i Altaja do podnožja Himalaja, rušeći pred sobom i proleterski internacionalizam i Komunističku internacionalu, pa i jednu od najsnažnijih imperija novije historije. Dakle, za nas možda zastrašujuće, konsternirajuće i zabrinjavajuće zbog naše stvarnosti, uglavnom je izbrisan i znak razdvajanja između NACIJE I DRŽAVLJANSTVA. Dakle, PRVO pitanje je gdje smo mi u tom

procesu i šta to znači za nas HRVATE? Jer, o nama je riječ, a ne svjetsko-povijesnom univerzumu.

II. Povijesna činjenica, koju moramo imati na umu u svim prosudbama, je činjenica, neosporna. Naime, čitav proces je prohujao i zaobišao BALKAN. Europa je Balkan ostavila u njegovom BARBARKOM prauzoru i od Balkana stvorila DEPONIJU u koju je odbacila sve civilizacijske i kulturološke otpatke, pretvorila ga u "LONAC ZA TALENJE" sivih, amalgamskih, amorfni grupa koje je teško i nabrojati i krstiti pravim imenom. Sada se "HUMANISTIČKA" civilizacijska Europa, morala sa zgražavanjem i mrzovoljno vratiti "balkanskom barbarizmu" i sa obje noge "zagaziti" u taj "živi pijesak".

III. Ako smo natragu REALNOSTI to bi bila druga naša PREMISA. Dakle, očito je da smo i Mi "došli na RED", nakon stoljeća, RASPLET nije moguće više odgađati. Teško da je moguće zamišljati neku novu okupaciju, "represivnu pacifikaciju", konstituirati protektorat dan "masom bezsvjesnog" po uzoru na Berlin 1878. ili Versaju iz 1920. a pogotovo boljševički stil zajedničkog života - sve je to pomjereno u povijesnu memoriju, a to nam očito pokazuje naša opora drama danas i ovdje.

To su ino-čimbenici koji kontiraju sa našom stvarnošću, ali

postoje i konstante koje su isključivo naše.

IV. Sva veličina ovog trenutka, uz užas tragičnih događaja, je u tome da Hrvati PRVI PUT ratuju za svoje, zajedničke hrvatske interese, uz sve oscilacije i incidentalne pojave. Hrvati su stoljećima ratovali, ali uvijek protiv nekoga, ali za nekoga. Ratovali protiv Osmanlija za ljubav Habzburga, protiv Mlečana za interese Turaka ili Ugara, protiv Ugara za interese Beča. Protiv fašizma za ljubav Boljševika, protiv Boljševika za ljubav fašizma i tako stalno i iznova - bili zaštitni BEDEM Europi stoljećima.

V. Hrvati nikada nisu imali svoju zajedničku DRŽAVU niti su ikada živjeli u zajedničkom sustavu vrijednosti, a pogotovo zajedničkom pravno-političkom sustavu. Posljedice specifičnih hrvatskih podjela su vrlo okrutne i teške. Prije svega, Hrvati nikada nisu poznavali što znače vrhunske moderne civilizacije. Nikada nisu spoznali što znači princip FRATERNITE, dakle što znači nacionalna bratska solidarnost. Nikada nisu živjeli po mjeri EGALITE, jer okupacija i ravnopravnost, odnosno sloboda se međusobno isključuju, a pogotovo nisu poznavali značenje riječi liberte, ostajala im je jedino KATOLIČKA vjera gdje su se osjećali "svoji na svome".

Na svu sreću očuvali su, kako tako, JEZIK, a jezik je stup NACIJE na koji se oslanjaju svi drugi kulturološki segmenti. Tako smrvljeni, rasjecani i dijeljeni, podijeljeni u regionalne frakcije, ne samo što su bili lak plijen osvajača, nego se ni međusobno nisu poznavali, živeći po principu "krvi i tla" u stilu CAMERA OPSCURA, stvorili iskrivljenu sliku jedni o drugima i sa puno predrasuda, čije se prisustvo osjeća u ovom najdramatičnijem trenutku novije historije.

VI. Zbog zbira povijesnih okolnosti i rastrganosti na krugove, Hrvati, mislimo na PANHRVATSKU ZAJEDNICU, nikada nisu imali svoju supstancijalnu SINTEZU a pogotovo to nisu imali Hrvati Bosne i Hercegovine. PRVI PUT, također, učinjen je jedan korak naprijed samim činom proglašenja principa po kojem svi Hrvati imaju pravo na hrvatsko DRŽAVLJANSTVO. Mada Hrvati žive diljem planete, pod različitim sastavima i uvjetima, ipak je povijesno dostignuće, dostignuće tranzicije iz statusa IRENDENTE u statusu državljana svoje nacije - države.

VII. Podjele i razdvajanja su kronična, endemska bolest Hrvata, koja generira još jednu gorku posljedicu. Bez lamentiranja, ali je zastrašujuća činjenica, da iz kruga bosanskohercegovačkih Hrvata, osim časni izuzetaka iz oblasti umjetnosti i književnosti, nema ni jedne ličnosti ubilježene u enciklopedijama, pa čak ni najnovijim lokalnim, a da ne govorimo o antologijama i tu su časni izuzeci Prelog i Andrić. Nema čak ni heroja ili visokih činovnika, osim iz doba socijalističkog principa "po ključu". Hrvati uopće, nemaju zajedničkih SIMBOLA osim ŠAHOVNICE. Ima se dojam da se ovdje nikada ništa veličanstveno ili bar vrijedno nije ni događalo osim "SINJSKE ALKE I KRAPINSKOG ČOVJEKA" te karizme Josipa Jelačića. Nameće se, iz svega utisak (dakako hipotetički) da su Hrvati insuficijenti u PATRIOTIZMU. "Bijela kuga" i vječna kolona emigranata, pod isprikom velike maksime UBI BENE IBI PATRIA, uvjetovali su oslobađanje pros-

tora za doseljavanje drugih na njihovu djedovinu. Naša kultura nije satkana od legendi, mitova i guslarsko-epskog pjevanja, ali ni opjevanosti Šubića i Zrinskih u ravni vrhunske umjetnosti; ne može poslužiti nižim startama pouka, za razvoj patriotizma i svijesti o pripadanju. Oni traže svoje UZORE i red vrijednosti, a elitna dostignuća mogu zadovoljiti nacionalnim elitu koja je razumije.

IX. Tijekom pet stoljeća izdržali smo, (nakon 1463.) do danas vladavinu sandžak-begova, begler-begova, ajana, paša, vezira i spahija. Testirali smo na svome iskustvu "demokratsku, civilizacijsku i humanističku" protektorsku misiju Habzburga i Kalajevu (Benjamin Kallay) vještinu vladavinu BALANSA. Prošli smo purgatorij diktature Karađorđevića, te najizdržali pola stoljeća boljševički model vladanja.

Isto tako isprobali smo teorijski i empirijski ideje i doktrine Sveslavenstva, Panslavenstva, Jugoslavenstva, prokušavali ideju o "Bošnjačkoj naciji", i ideju zajedničkog imena "Bošnjaci". Ponuđen nam je i doktrinarni ideal ili teorija o "TRI PLEMENA JEDNOG NARODA" ili simbolične ideje TROGRANOG STABLA, pa i "TRODJELNICE". Na koji smo iskusili doktrinu "PROLETERSKOG INTERNACIONALIZMA", transformiranju u doktrinu o SUŽIVOTU u zajednici "BRATSTVA I JEDINSTVA".

Sada, kada su se oglašili TOPOVI, horde ubojica skinule maske i floskule, za tren oka nam je postalo sve jasno, izbrisali smo sve te "velike ideje" i njihove promotore. Ništa više, niti će biti kao što je bilo!

Sada smo tu gdje jesmo. Ovo je vrijeme ODLUKE, velike odluke koja nadmašuje sve odluke do sada. Dometi odluka su viši od onih donešenih u Karlovcima 1699. kada smo sudbinski locirani u Pašaluk i primili horde najjčara i spahija iz napuštenih turskih prostora. One nadmašuju odluke Svištovskog mira kada smo se odvojili granicom od matice Hrvatske. One su sudbinske, za pokolenja, dalekosežnije i od odluka Berlinskog kongresa 1878. odluka Versaja, Jalte ili odluka ZAVNOBIH-a.

Možda akteri povijesnog raspleta i čimbenici koji artikuliraju političku volju Hrvata i zastupaju njihove interese, nisu do kraja, ni shvatili svekoliku veličinu zadataka, ali ni odgovornosti. Pitanje je i previše golemo da bi se moglo prepuštati stranačkim rasprama ili parlamentarnoj debati. Nije pitanje

puke retorike ili diplomatskog nadmudrivanja. Ništa ne može biti prepušteno političkom hiru ili emocijama. Svi partikulirani interesi (stranački, regionalni, interesnih grupa lokalnih ili regionalnih moraju se pomjeriti iz središnjice gdje se odluke donose).

Ne pripadamo krugu "CROATOOPTIMISTA" niti duhovnim frakcijama koje su nošene nacionalnim nabojem ili onim drugim lažnim patriotima, ali

usudili bi se TVRDITI: da je naša historija POZICIJA, ovog trenutka, POVOLJNIJA nego ikada od 1463. godine. Da pokušamo, samo u lapidarnoj formi, ovu TEZU poduprijeti argumentima.

PRVO i najvažnije konstituiranja je DRŽAVA HRVATSKA i to sa svim državnim atribucijama. To je dostignuće koje označava vrijeme izlaska iz balkanskog tunela. Ona je osakaćena i okljaštrena, ali povratka natrag neće biti.

Mi iz Bosne i Hercegovine ne živimo u Republici Hrvatskoj, ali se nećemo više nikada ni odvojiti, živjeti bez dodira i interesnog integriranja.

DRUGO, socijalistička Bosna i Hercegovina je DEKOM-PONIRANA. Sada se traži novi model življenja (modus vivendi), ali na neslućeno okrutan način. Proces se odvija pred nama, dakle, ratom.

prof. dr. Franjo KOŽUL

IZ POVIJESTI

TKO JE I KADA POKRSTIO HRVATE

Svjedoci smo velikih povijesnih zbivanja na prostorima na kojima živimo, te je normalna želja mnogih iznositi povijesne istine. Želja postoji i kod mene, ali ne i jaka volja držati se pri tome poznate Tacitove maksime "Sine ira et studio" - "Bez srdžbe i naklonosti". Kad se ne može postići taj ideal bolje je ne pisati usprkos sudioništvu u tim zbivanjima. Stoga bih se dotakla pitanja - tko i kada je pokrstio Hrvate, iznoseći podatke pronađene listajući pomalo zaboravljene knjige iz kućne knjižnice.

Među slavenskim plemenima koja su već u drugoj polovici 6. stoljeća počela naseljavati naše krajeve, bilo je jako pleme Hrvata, a koji su tada bili podložni Obrima i Avarima. Poraz Avara kod Carigrada 626. donio je dalmatinskim Hrvatima slobodu, nakon uspješne pobune, dok su panonski Hrvati sve do konca 8. stoljeća ostali pod njihovom vlašću, kada je drugi tuđinac prisnuo panonske Hrvate - Franci. Car Konstantin Porfirogenet u 10. stoljeću, piše da je na molbu cara Heraklija (610-614) rimski papa poslao nadbiskepe, biskepe, svećenike i đakone i preko njih krstio Hrvate. Neki noviji historičari misle da je ova tvrdnja pisca bazirana na narodnoj predaji, a da je istina samo to da su Hrvati, kada su se krstili, činili to preko ruke svećenika zapadne crkve.

Nepobitno je da je u 7. stoljeću bilo pokrštenih Hrvata, ali se narod kao cjelina pokrstio kada su to učinili njegovi knezovi, a to se zbilo koncem 8. i početkom 9. stoljeća dolaskom pod vlast Franaka. Stariji historičari taj momenat stavljaju u 7. stoljeće. Dileme proistječu iz toga što pokrštenje Hrvata nije vezano ni uz jednu znamenitu osobu ili događaj, već je imalo polagani, naravni put. Ali zato postoji nekoliko zajamčenih činjenica vezanih za ovo pitanje. Papa Ivan IV. (640-642), rodom iz Dalmacije, dinut tragičnom sud-

binom kršćana njegova kraja nakon naleta Avara i Hrvata, šalje opata Martina sa velikom sumom novaca da otkupi kršćanske sužnje i spasi relikvije svetaca iz opljačkanih i razorenih crkava. Slobodno je pretpostaviti da tu misiju nije obavio sam, i da je, uz pregovore o otkupu sužanja, Hrvatima govorio i o Isusu Kristu

godine srušio avarsku državu, pod vlast Franaka došli su dalmatinski i panonski Hrvati, a to je značilo početak sistematizacije kristijanizacije istih. Oko 800. godine krstio se knez Višeslav, čija je krstionica do danas sačuvana, župan Godeslav, gradi kapelu svetoga Križa u Ninu.

Krstionica kneza Višeslava iz Nina - oko 800-te godine

i njegovu evanđelju. Druga je pretpostavka da su se neki Hrvati, osobito oni bliži Jadranu, upoznavali sa vjerom starosjedilaca i primali je.

Nakon više od jednog stoljeća od rušenja Solina (614) i prestanka bitisanja solinske nadbiskupije, Ivan Ravenjanin (oko 750. godine ili u drugoj polovini 8. stoljeća) obnavlja istu, ali sa sjedištem u Splitu, i započinje svoju misiju na pokrštavanju okolnog hrvatskog pučanstva.

Kada je Karlo Veliki 796.

Nastavak na sljedećoj strani

Nastavak sa prethodne strane

U drugoj polovici 9. stoljeća uspješnom pobunom protiv Franaka, Hrvati zbacili su njihov jaram, a Trpimirov sin Zdeslav dođe na vlast uz pomoć Bizanta, zbacivši Domagojevog sina Ijka. Premda se proglasio knezom Hrvata, vrhovnu vlast nad Hrvatskom priznao je caru Baziliju Makedoncu, a i u vjerskom pogledu podložio se Bizantu. Taj je gest gnjevno primio puk, pobunio se protiv njega i ubio ga. Novim knezom postade Branimir (879-892), koji sa novoizabranim biskupom Teodizijem izjavi svoju i svog puka lojalnost papi Ivanu VIII. (872-882), koji na Spasovo 879. za vrijeme svete mise blagoslovi Branimira, narod mu i zemlju: "Nam die Ascensionis Domini inter sacra missarum solemniam super altare sancti Petri apostoli celebrantes elevatis sursum manibus benediximus tibi et omni populo tuo, omnique terrae tuae". Sveti Otac tom prigodom pozva i latinske dalmatinske biskupe da se vrate pod jurisdikciju Svete Stolice. Politička pripadnost Bizantu to im je onemogućila, a što su učinili 923. godine kada je Dalmacija došla pod upravu kralja Tomislava. Tadašnji papa Ivan X. imao je riješiti nastali sukob između splitskog nadbiskupa Ivana i njegovih sugrađana i Grgura Ninskog s druge strane, u svezi proširenja njihove biskupije u prijašnje granice i priznavanja nadbiskupa kao metropolite od strane Grgura Ninskog. Sazvan je i sabor 925. godine na kojem je bio prisutan i sam kralj Tomislav, humski knez Mihajlo Višević i hrvatski velikaši.

Njihove želje su ispunjene s čime se nije složio Grgur Ninski, te je stvar ponovno došla do Rima. Sazvan je ponovno sabor i potvrđeno ono što je zaključeno 925. godine, a ored toga ukinuta je i ninska biskupija. Na ove zaključke zadnju riječ je dao papa Lav VI., a Grgur Ninski je premješten u skradinski biskupiju. Tako je reorganizirana crkvena hijerarhija u Hrvatskoj, i te 928. godine pod jurisdikcijom splitskog nadbiskupa bilo je deset biskupija: Osor, Krk, Zadar, Ston, Dubrovnik, Kotor, Skradin, Sisak, Duvno. Kasnije su osnovane biskupije: Trogir, Makarska i Knin oko 1040. a protezala se sve do Drave sa centrom u "Polju" kod Knina. Kninski biskup se zvao "episcopus Chroatorum", ili "regalis episcopus".

Neda MATIJEVIĆ

U povodu 35-te obljetnice smrti kardinala Alojzija Stepinca

Alojzija Stepinca

SLUGA BOŽJI

Prošloga tjedna, u Hrvatskoj je, a posebice u zagrebačkoj nadbiskupiji, dostojno obilježena 35-ta obljetnica smrti kardinala Alojzija Stepinca, nadbiskupa zagrebačkog i hrvatskog metropolita, kandidata za čast oltara, čovjeka i svećenika "kameña međaša u povijesti Crkve u Hrvata u 20. stoljeću". S nakanom zaziva na mir na svakoga čovjeka s kojim dijelimo zajedništvo života i na svakoga od nas koji se dičimo Kristovim imenom, u zagrebačkoj katedrali su od 7. do 9. veljače održane pobožnosti. Istovremeno je u nadbiskupskom dvoru otvorena i blagoslovljena spomen zbirka iz ostavštine pokojnoga kardinala. Tako će vjernici i štovatelji, koji su u katedrali na Kaptolu pohodili kardinalov grob, moći od sada po izložnicima iz spomen zbirke pratiti i njegov životni put od rođenja do smrti. Oni će se, kako reče uzoriti kardinal dr. Franjo Kuharić, u ovom prostoru, u kojem su izloženi dokumenti počev od krsnog lista, dokumenta o imenovanju zagrebačkim nadbiskupom do naloga za uhićenjem, moći susresti sa Slugom Božjim Alojzijem Stepincem. Pomoćni pak biskup zagrebački msgr. Juraj Jezerinac, napomenuo je "kako je naša želja, da osobito mladi naraštaji dolazeći na Stepinčev grob i posjećujući njegovu spomen zbirku, jačaju u vjeri te pridonose proglašenju blaženim i svetim kardinala Stepinca". Završetak ove manifestacije, zahvale za sve što je kardinal Stepinac učinio za Katoličku crkvu i svoj hrvatski narod, bila su Euharistička slavlja održana 10. veljače, na sam dan kardinalovoga prelaska u vječni život, u zagrebačkoj katedrali i Crkvi sv. Trojstva u Krašiću.

Evangelijem protiv grijeha

Svetu misu u zagrebačkoj katedrali, zajedno sa mnogim biskupima i papinskim nuncijem u Hrvatskoj msgr. Giulio Einaudiem, predvodio je zagrebački nadbiskup kardinal Franjo Kuharić. Na početku Svete mise, uzoriti kardinal je osobito istaknuo nakanu molitve za pravedan mir na ovim prostorima, te pročitao pismo vrhbosanskog nadbiskupa kardinala Vinka Puljića koji "izražava puno zajedništvo Crkve u Hrvata u molitvi za proglašenje blaženim velikoga mučenika hrvatskoga naroda i Crkve u Hrvata kardinala Alojzija Stepinca". U svojoj propovijedi kardinal Kuharić se zapitao "zašto čovjek uopće mrzi i progoni drugoga čovjeka? Zašto se događaju takove strašne eksplozije mržnje i nepravdi u okrutnim ratovima za tuđi teritorij, za gospodstvom nad drugima, za istrjebjenjem različitih, zločinom koji nazivaju etničko čišćenje? Zašto se oborio rat na Hrvatsku? Na ovo pitanje žele dati odgovor mnogi sociolozi i psiholozi, ekonomisti i političari, no odgovor ne mogu naći. On je, zapravo, u ljudskome srcu koje je povrijeđeno grijehom. Zbog toga je smrt i mučeništvo morao podnijeti Isus Krist. No Krist je pobjedivši smrt postao snaga za one koji u njega vjeruju. Jedan od tih bio je i Sluga Božji Alojzije Stepinac koji se neumornim navještanjem Evangelija, borio protiv svakoga grijeha, za svaku obitelj i cijeli svoj hrvatski narod. Zbog toga je upravo danas kada se događa rasplet moralne krize, lik kardinala Stepinca uistinu značajan".

Unatoč nastojanju komunističkih vlasti da se pokojnog kardinala potisne u zaborav, u posljednjim godinama Sluga Božji Alojzije Stepinac doživio je punu afirmaciju. Zahvalni smo Bogu za dar blagog, vjernog i svetog nadpastira kojeg nam je dao da bude bedemom crkvenog jedinstva, ljubavi prema domovini i poticaj u nadi i trpljenju.

Svečano euharističko slavlje održano je i u Krašiću, kardinalovom posljednjem boravištu u zatočeništvu. Koncelebriranu Svetu misu uz nazočnost više od tridesetak svećenika, među kojima i predstavnika grkokatoličkog klera, predvodio je nadbiskup koadjutor zadarski msgr. Ivan Prenda, koji je s posebnom nadahnuošću govorio o liku, životu i djelu pokojnog kardinala.

"Počasćen sam što se na 35-tu obljetnicu smrti kardinala Alojzija Stepinca nalazim među vama. Unatoč nastojanju komunističkih vlasti da se pokojnog kardinala potisne u zaborav, u posljednjim godinama Sluga Božji Alojzije Stepinac doživio je punu afirmaciju. Zahvalni smo Bogu za dar blagog, vjernog i svetog nadpastira kojeg nam je dao da bude bedemom crkvenog jedinstva, ljubavi prema domovini i poticaj u nadi i trpljenju. Takovog čovjeka Crkva danas časti i nadamo se njegovom uzdignuću na oltar".

Iako je u proteklih 49 godina, odnosno vremenu od '46. kada je izveden pred sud pa do danas, mnogo toga rečeno i napisano o kardinalu Alojziju Stepincu, prisjetimo se ipak nekih događanja o kojima široko čitateljstvo baš i nije imalo prigodu više pročitati. To posebno iz razloga, što pisati ili pak

govoriti o pokojnom kardinalu bila je tabu-tema zbog koje je i katolički tisak u Hrvatskoj bio i zabranjivan. Pisati o kardinalu Stepincu, možda je najbolje kroz interpretaciju povijesti koju danas uče mladi naraštaji, kroz ono što su o njemu pisali ili rekli drugi ili pak kroz ono što je on sam o sebi govorio.

Povijesna istina

Povijest nas uči da se rodio 8. svibnja 1898. godine u selu Brezariću župa Krašić u obitelji Josipa Stepinca i Barbare r. Penić. Bogoslovni nauk završio je u Rimu gdje je zaređen za svećenika 26. listopada 1930. Papa Pio XI. imenovao ga je 28. svibnja 1934. nadbiskupom koadjutorom. Nadbiskupiju zagrebačku preuzeo je po smrti nadbiskupa msgr. Antuna Bauera 7. prosinca 1937. godine. Vrijeme II. svjetskog rata proveo je na dužnosti u Zagrebu sve do njegovog uhićenja 18. vibnja 1945. Na robiju od 16 godina osuđen je 11. listopada 1946. godine. Zatvorsku kaznu je izdržavao u Lepoglavi i za to vrijeme stizali su protesti iz inozemstva i zahtjevi da se taj neudžno osuđeni vjerski poglavar pusti iz zatvora. Najzad, u prosincu 1951. nadbiskup je uvjetno pušten iz lepoglavске kaznonice i od tada je živio u rodnome Krašiću, u kućnom zatvoru. 12. siječnja 1953. Papa Pio XII. uvrstio ga je u Zbor kardinala, zbog čega su ondašnje jugoslavenske vlasti prekinule diplomatske odnose s Vatikanom. Iscrpljen bolešću, na glasu svetosti umro je 10. veljače 1960. godine i pokopan u zagrebačkoj katedrali.

U povijesti je također zapisano da je uhićenje i suđenje nadbiskupu Stepincu nakon završetka rata, bilo dio sveopćeg brutalnog odnosa komunističkog režima u Hrvatskoj prema vjerskim zajednicama a posebice prema Katoličkoj crkvi. Mnogi svećenici su bili politički sumnjičeni i uhođeni, fizički napadani i ubijani, izvođeni pred sud i osuđivani na zatvorske kazne. Nadbiskup Stepinac je uhićen i osuđen pod optužbom da je za vrijeme rata surađivao sa okupatorom i ustaškim režimom. Međutim, on je uoči drugog svjetskog rata - kao čovjek vjere, duboko odan štovanju Boga i dostojanstva ljudi - iskazivao svoja antifašistička, ali i antikomunistička opredjeljenja, a tijekom rata pred okupatorima i ustaškim vlastima branio je interese Crkve i vjernika te osuđivao nasilje i zločine. Zbog toga nije bio poželjan ni talijanskim, ni njemačkim okupatorima, a ni ustašama i komunistima. Sudski proces protiv njega nije bio potaknut krivičnim već političkim razlozima. Neposredan povod bilo je pastirsko pismo Biskupske konferencije 20. rujna 1945. u kojemu je nadbiskup želio javnosti iznijeti sve Crkvi nanesene nepravde i težnje nove vlasti da njome zagospodare. U svom govoru pred Vrhovnim sudom NR Hrvatske 3. listopada 1946. na kraju je rekao ono zbog čega mu se stvarno i sudilo: "Niti ja, niti episkopat nismo stranka za načelno sporazumijevanje, nego državna vlast i Sveta Stolica". Bio je, eto, kriv i osuđen što je potomak onih koji "se naseliše na ovim prostorima i poslije krštenja sastaviše vlastoručni ugovor te s tvrdom i nepokolebljivom vjerom zakleše se Sv. Petru (Papi Agatonu) da nikada neće provaljivati u tuđe zemlje niti ondje ratovati, već da će radije živjeti u miru sa svima koji to budu htjeli. A od pape su za to dobili molitvu (obećanje) da će se za njih boriti i na pomoć im biti Bog Hrvata, kad god drugi narodi provale u hrvatsku zemlju i ratom ih uznemire, a Petar, učenik Kristov, obdarit će ih pobjedom". Za ispunjenje ovoga zavjeta svojih predaka, za svoju ljubav prema Crkvi i prema papi, platio je tamnicom. Njegovo životno geslo bilo je: "Gdje je Petar, tamo je Crkva! Odcijepljeni od Rima što smo? Suha grana, dakle izgubljeni!" A svoj mučenički život završio je sa: "Fiat, voluntas tua!" - "Oče, budi volja Tvoja!"

Pripremio Josip Velte
(Nastavak u slijedećem broju)

DJECA UČE ONO ŠTO DOŽIVLJAVAJU

- DIJETE KOJE DOŽIVLJAVAJU NEPRIJATELJSKO PONAŠANJE, UČI SE SVAĐATI.
- DIJETE KOJE DOŽIVLJAVAJU RAVNODUŠNOST, UČI SE BITI OSAMLJENO.
- DIJETE KOJE DOŽIVLJAVAJU KRITIZIRANJE, UČI OSUĐIVATI. DIJETE KOJEMU SE ČESTO PRIGOVARA, NE PRIMJEĆUJE DA GA OKOLINA VOI I.
- AKO SE DIJETE ISMIJAVAJU, ONO UČI BITI POVUČENO. DIJETE KOJE DOŽIVLJAVAJU OSRAMOĆIVANJE, UČI SE STIDJETI SAMOGA SEBE.
- DIJETE KOJE NEMA BRAČU I SESTRE, NE ZNA ŠTO JE BRATSKA I SESTRINSKA LJUBAV.
- DIJETE KOJE DOŽIVLJAVAJU TOLERANCIJU, UČI BITI STRPLJIVO.
- AKO SE DIJETE OHRABRUJE, ONO SE UČI SAMOPOUZDANJU I SIGURNOSTI.
- AKO DIJETE DOŽIVLJAVAJU POHVALU, ONO UČI PRIMJEĆIVATI I CIJENITI DOBRO.
- DIJETE KOJE DOŽIVLJAVAJU POŠTENJE, UČI SE BITI PRAVEDNO.
- AKO DIJETE ŽIVI SA SIGURNOŠĆU, ONO SE UČI POVJERENJU.
- AKO DIJETE DOŽIVLJAVAJU ODOBRAVANJE, ONO SE UČI BITI ZADOVOLJNO SA SOBOM.
- DIJETE S KOJIM SE RAZGOVARA, UČI SE RAZMIŠLJATI.
- DIJETE KOJE DOŽIVLJAVAJU DA SE RODITELJI VOLE, UČI DA JE OBITELJ ZAJEDNICA LJUBAVI.
- AKO DIJETE ŽIVI SA PRIHVAĆANJEM I PRIJATELJSTVOM, ONO UČI PRONALAZITI LJUBAV U SVIJETU.

Naša sela DIVKOVIĆI

Na magistralnoj cesti Tuzla - Doboj negdje u sredini industrijskog kompleksa, postoji skretanje udesno prema Lipnici, čijom se putanjom dolazi u selo Divkovići. To je selo smješteno u dvije razine, te su ovi gornji uvijek sebe smatrali malo višim, ako ni radi čega drugog nego samo zbog toga što su uvijek imali bolji pregled svake situacije i zbivanja.

Selo je sastavni dio nekadašnjeg Pogorica (zajedno sa Šikarom i Ljepunicama), kojeg smo se nekako stidjeli osobito kada je upisan kao mjesto rođenja u osobnim kartama. Naročito su negodovali naši urbani rođaci a posebice oni koji su sedamdesetih godina otišli da uče visoke škole u našim zapadnim i istočnim zemljama.

Da li je selo dobilo ime od došljaka Divkovića ili su došljaci dobili ime ulaskom u selo Divkoviće, još nije dovoljno istraženo. Uglavnom, na ovom području živi najbrojnija obitelj Divković. Nekada davno, prije elektrifikacije, kroz selo je prolazila makadamska cesta za Srebrenik i Brčko. Tom cestom su Tuzlaci i mještani okolnih sela odvozili svoj ugaj i ostale tražene artikle koje su mijenjali za kreč, žito i pšenicu. Međutim, češće su tom cestom, na natovarenim konjima i sa zapregom u Tuzlu prolazili putnici iz Brčkog i Srebrenika. Kaže mi otac, da su se po cijelu noć oglašavali drveni točkovi koji su padali sa kamena na kamen i stvarali jezivu noćnu buku. Moralo se rano doći na tržnicu i zauzeti dobar plac.

Svako domaćinstvo tvornica u malom

Raniji stanovnici ovog sela bili su težaci. Bavili su se poljodjelstvom i stočarstvom te tako proizvodili sve potrebne namirnice za život. U brdskim njiivicama gajio se kukuruz, pšenica, ječam, zob i konoplja. Pored proizvodnje hrane, žitelji sela su tkali bijelu tkaninu od koje su pravili svoju lijepu nošnju. Žene svih dobi su prerađivale konoplju i četen i gotovo sve su radile i na razboju. Muškarci su radili u polju, bavili su se i stočarstvom a rijetki od njih su radili u Solani i rudniku.

Oni jači i otporniji su iskopavali ugaj u svom "majdanu". Starije žene su radile po kući, kuhale na "ognjištu" i čuvala malu djecu.

Mladice su radile u povrtnjaku, prele vunu i upredale konoplju. Tako su pravile osnovu i potku, koje su uvadale u niti a zatim na razboju tkale bijelu tkaninu.

Pošto je selo smješteno na visoravni, uvijek je bio izražen problem pitke vode. Voda za piće se donosila u bremama sa Veranduka i Stare vode, a rublje se pralo na Kočijaški. Goveda su se napajala na potoku ili iz bunarića iskopanih na svim pogodnim mjestima.

Izgradnjom Termoelektrane potpuno se mijenja okoliš, navike žitelja i uopće osjeća se promjena u načinu života. Tada prestaju i večernja okupljanja - sijela u našoj Čitaonici. Mladež nakon završene osnovne škole, obvezno produžava školovanje. Svi očekuju da sa završenom školom neće morati raditi nikakve teške poslove.

Trbuhom za kruhom

Rudnik i Termoelektrana eksploatiraju naše oranice i šume, sve je manje obradive zemlje, raste broj žitelja sela, osjeća se progres u zraku. Jedan broj mladih ljudi je ipak nezadovoljan, ne vole učiti, te se uklapaju u nacionalnu modu, vade dokumenta i odlaze za Njemačku. Tako i naše selo dobija svoje prve "gastarbaitere" i na mala vrata i nama dolazi pojam "marke".

Prve generacije svršenih obrtnika i tehničara se upošljavaju u rudniku, Solani i Termoelektrani. Kroz selo prolazi asfaltna cesta, koja je nastala društvenim ulaganjem svih zaposlenih žitelja sela i dobrovoljnim radom svih radno-sposobnih. Tom cestom je mnogo naše braće, sestara i rođaka otišlo na razne strane svijeta i tko zna da li će se ikada više vratiti u svoje domove?

Ta tužna pitanja je osobito aktualna ovih zadnjih mjeseci. Sedamdesetih godina srednjoškolski nastavljaju školovanje na visokoškolskim ustanovama. Tako se u tom periodu dobivaju i prvi dipl. inženjeri, ekonomisti, pravnici, profesori itd. U selu odavno više nitko ne nosi bijelu nošnju. Svi su nabavili škrinje, video-rikorder, telefone, rijetki su pješaci, osim onih kojima je još uvijek važan sportski duh. Stariji kažu da je dobro sa autom se peti na ovo naše brdo, jer ono svakako raste sa nagomilavanjem godina. Ljudi se sve manje

druže, okupirani su osobnim problemima, naslućuje se duhovna zapuštenost. Onda nam dolazi rat. Svi smo zatečeni, osjećamo se kao izbrisani. Oni imućniji iz sela odvođe žene i djecu u neke sigurnije krajeve.

Vraćanje korijenima

Od ranijih stotinu i nešto obitelji naše zajednice Divkovići ta numera je okopnula. Preostali žitelji su okupirani pitanjem preživljavanja, nitko nikom nije generacija. Ono malo obradive zemlje nije dovoljno da se na njoj zasiju osnovne životne kulture. Zbog toga se one ranije zapuštene njive sada čiste od ostruge, korova i paprati. Oplemenjuje se naš okoliš, čiste se dvorišta na kojima niču redice krumpira i gredice luka. Sa na brzinu stečenim znanjem i razmjenjivanjem iskustva, svi su "potkovani" agro-znanošću, tako da se zelene naša polja sa kukuruzom i u svim vrhovima uspijeva za naše podneblje rijetka kultura - duhan. Na termoelektraninom šljakištu u nižoj razini se nasipa sloj zemlje, oplemenjuje se otpadna masa, tako da nastaju nove obradive površine za stručnjake vjerovatno sumnjive kvalitete. Preostali dio šljakišta, u slučaju jačeg strujanja vaozduha, stvara pustinjsku oluju pri kojoj je cijelo selo i bliža okolina zavijena u gustu maglu koja paralizira normalan život. Zainteresirana domaćinstva, ovisno od raspoložive radne snage, dobivaju parcele od po jednog dunuma na obradivom

dijelu šljakišta. Opet se cijela rijeka ljudi sliva na njive, kao u stara vremena. Svi su na istoj razini, tako da vide kako u susjeda uspijeva zasijano, da li je dobro nagnojio, treba li još rasjeći kukuruz, je li rijetko nasijana pšenica?

Najstariji član naše obitelji je djed Bono, koji sa svojih 81-nom godinom, još uvijek može u kuću unijeti kantu uglja i nasjeći drva. Naredne generacije su sedamdesetogodišnjaci, kojih ima oko dvadesetak, od kojih su brojnije žene. Na ovom području je i najstariji prakantur Iljo - Čiča sa najdužom vjernošću Katoličkoj Crkvi, koji je i ove godine za blagoslove kuća u stopu pratio našeg ujaka Mladena. Zatim slijede mlađe generacije od kojih većina radi u društvenim i privatnim firmama, a najveći broj je školske djece razne dobi. U selu nema novorođenčadi, a najmlađi su članovi stari dvije godine.

U ovim ratnim vremenima slika sela se cjelovito izmijenila. Počelo mu se kvariti zdravlje. Sve je više starijih žitelja sa povećanim tlakom, usporenim kretanjima, sa pogledom uprtim u daljinu, očekujući djecu i unuke koji su daleko. Ovdje se, ustvari, osjeća zatišje. Gotovo iz svakog domaćinstva poneki žitelj je negdje na Zapadu, i svi oni kažu da će doći doma. Živjet će ovo selo još dugo, zajedno sa svojim žiteljima, samo ako bude moglo.

Tomka Divković

DRŽAVNO PRVENSTVO ZA KOŠARKAŠE, A-1 liga (B skupina)

"Zrinski" startao pobjedom

1. kolo: KK "Brčko 108" - KK "Zrinski" 68:79

Suci: Berbić M. (Tuzla)
Zurapović A. (Tuzla)

KK "Brčko108" Brčko
4. Abadžić Enver*0 (poena)
6. Bjetić Asmir*11
7. Hadžović Azur*4
8. Dimić Davorin*7
9. Omerović Hajrudin*0
10. Kamber Amir*4
11. Ahmetbašić Šemsudin*23
13. Kurtović Jasmin*0
14. Mehmedbegović Damir*1
15. Bajrić Kenad*18

Trener: Omerović Hajrudin

KK "Zrinski" Tuzla
4. Zec Drago*23 (poena)
5. Jurić Mario*13
7. Ibrišimović Sanel*0
8. Delalić Emir*3
10. Iličković Zoran*10
11. Softić Nihad*5
12. Jahić Nijaz*5
13. Banjac Zarko*20
14. Salkić Emir*0
15. Pejić Igor*0

Trener: Pavić Zdenko, Šeparović Vlatko

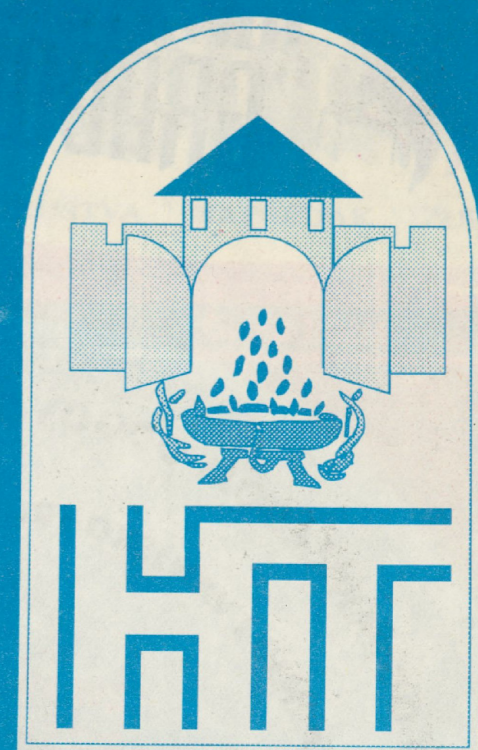
Odlična utakmica na početku takmičenja u A-1 ligi. Pred oko 1.000 gledatelja košarkaši "Zrinskog" zahvaljujući velikoj želji za pobjedom, ali i izuzetnom kvalitetu centara Zeca i Banjca, kao i iskustvu kapitena Iličkovića zabilježili su prvu pobjedu. Već od polovine prvog poluvremena rezultat nije dolazio u pitanje. Strpljivo gradeći svaki napad, koristeći vjerovatno najbolji par centara u ligi razlika se uvećavala. Na odmor se otišlo sa prednošću od 9 poena (34:43). Dobrom obranom zaustavljeni su najopasniji napadači Brčaka: Dimić, Kamber. Nastavak je donio sigurnu igru i održavanje rezultatske distance od 10 do 15 poena.

Najefikasniji Zec i Banjac dali su ukupno 43 poena, a povremeno sa distance precizni su bili Jurić, Iličković i Softić. Konačan rezultat je realan odnos snaga. Najbolji kod Brčaka kapiten Ahmetbašić i Bajrić.

Sjedećeg vikenda, također u Međdanu gosti "Zrinskog" su momčadi iz skupine Zenica: Zavidovići (Krivaja) i Zenica.

Druga utakmica na programu rezultatski je bila od samog početka neinteresanta jer su košarkaši Sloboda-Dite mnogo kvalitetniji od Živinica što je pokazao i konačni rezultat 104:64 za aktualne prvake države.

Šeparović Vlatko

hotel tuzla

VODORAVNO: 1. torba uprtnjača, ranac, 6. kraljevina u Europi, 12. rijeka u Francuskoj, 13. ljevak, 15. poziv, dozivanje, 16. rijeka u Azerbajdžanu, 17. sat, čas, 18. element iridij, 19. dio puta, 20. zalih robe na skladištu, 21. stepenasti vodopad, 23. latinski pozdrav, 24. elektronska računala, 28. sničeni glas "D", 29. nauka o mišljenju, 31. kraj u SZ djelu Grčke, 33. rijeka u Istri, 34. žuta boja za tkanine, 35. dio pluga, 36. španjoški slikar, Vicente (XVI. st.), 37. "Omladinska radna akcija", 38. prirodni plin, 40. horda, pleme, 41. dio Havane, gl. grada Kube, 42. valovi.

USPRAVNO: 1. smion poduhvat, 2. dan u tjednu, 3. pasmina, soj, 4. auto znak za Senegal, 5. vrsta papige, 6. žensko ime, 7. Albanska telegrafska agencija, 8. negacija, 9. vrsta malih automobila, 10. boja igraćih karata, 11. rijeka u Brazilu, 14. kršč. blagdan, čista srijeda, 16. mjesto u rijeka u antičkoj Galiji, 19. vrsta kolača, 20. iznos novca, 22. naslađivanja tuđim mukama, 23. glavni grad Grčke, 25. prošlo svršeno vrijeme, 26. planetoid otkriven 1949. god. 27. tržište vrijednosnih papira, 30. riječni ribari, 32. tl. skladatelj, Ferdinando, 33. kartaški vojskovođa, Hanibalov brat, 36. ime glumice Omerović, 37. nadimak tal. pjevačice Cinquetti, 39. kratica SAD države New Mexico, 40. košnica, ulište.

RJEŠENJE KRIŽALJKE BROJ 28
VODORAVNO: 1. POHLIB, 6. PINDOS, 12. EP, 13. SVIJEĆNICA, 15. TAK, 17. EGALI, 18. BAR, 19. ANAT, 21. BBC, ALTA, 23. KAPITEL, 25. ISO, 26. KULINARSTVO, 30. CIN, 31. NITRATI, 33. IRIT, 35. HOM, 36. ATOL, 37. LIN, 38. BOVEC, 40. IKA, 41. SVETO PISMO, 44. AT, 45. KARIKE, 46. AMFORA.
USPRAVNO: 1. PETAK, 2. OPANAK, 3. LS, 4. IVE, 5. BIGBEN, 6. FELC, 7. IČI, 8. NN, 9. DIBLOVATI, 10. OCAT, 11. SARAG, 12. JABLANOVI, 16. KAPUCINER, 20. TILIT, 22. ASTRA, 24. TIN, 27. RIMESA, 28. OTOKAR, 29. FILSK, 32. ILATA, 34. RIVA, 35. HOPE, 38. BOK, 39. CMM, 42. TI, 43. OF.

Robert Straus

GLASNIKOVA KRIŽALJKA

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12				13	14					
15			16					17		
18			19				20			
21		22				23				
	24				25				26	
27		28			29					30
31	32			33					34	
35			36					37		
38		39					40			
41						42				

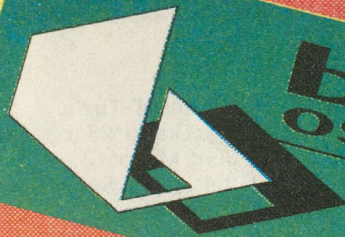
Hrvatski Glasnik

INFORMATIVNO POLITIČKI DVOTJEDNIK

● Glavni i odgovorni urednik: mr. Ljubomir Aždajić ● Urednik u redakciji: Zvonimir Sučić ● Osnivač i izdavač: HKD "Napredak" ● Redakcija: Ozrenskog odreda bb Tuzla, tel. 23 69 81, Fax 82 14 20 ● Tehničko uređenje i priprema: Hrvatski Glasnik ● Tisak: "GRAFOCOOP" Tuzla ● Žiro račun kod Kreditne banke DD Tuzla: dinarski: 807020-0/7521-55-00082-3, devizni: 72700-0/7521-07-00008-0 ● Cijena za inozemstvo 3 DEM

HRVATSKI DOM
"GRADOVRH" d.d.

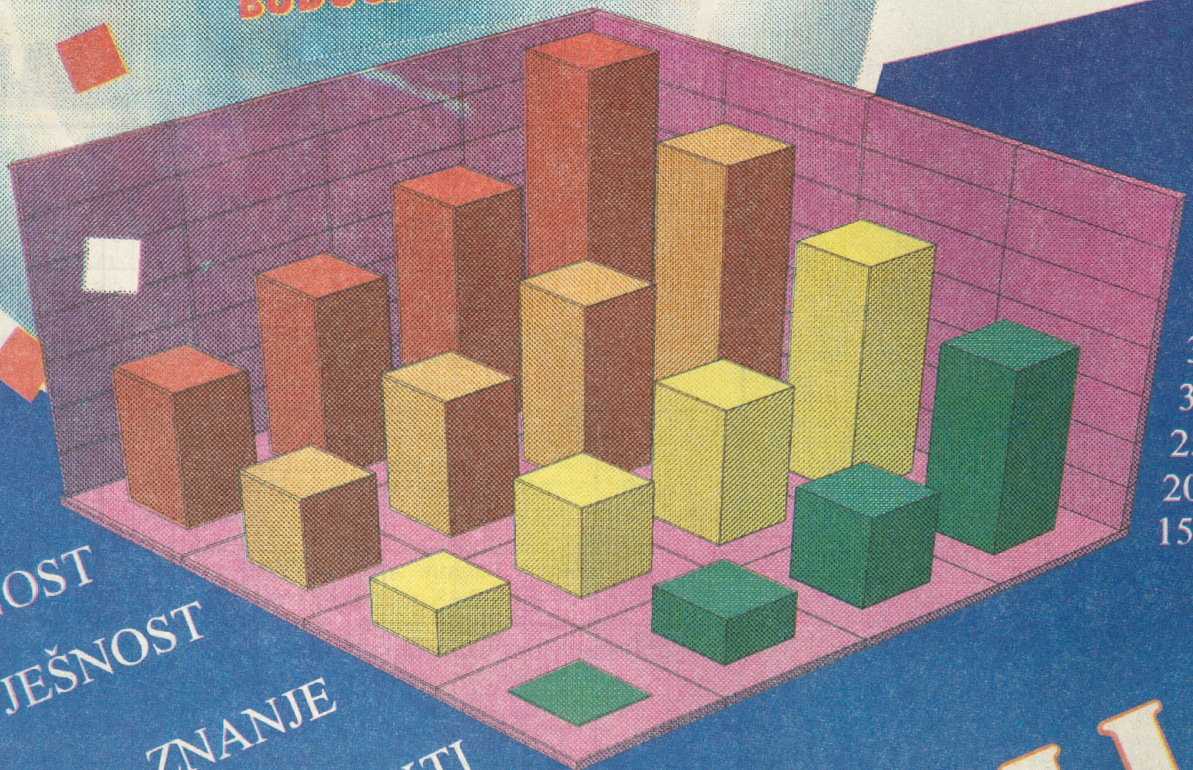

BOSNA
OSIGURANJE

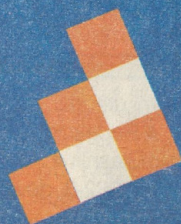
DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU, ZA PROIZVODNJU,
 UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU "SOLI" Tuzla

**ZNANJE,
 POSLOVNOST,
 SIGURNOST,
 NAŠA I VAŠA
 ORIJENTACIJA U
 BUDUĆNOST**

Ul. Rudarska 72, Tuzla
 Tel: 075 215-585, 232-221, 233-257
 za inozemstvo:
 ++385-75-821-111

POSLOVNOST
 USPJEŠNOST
 ZNANJE
 NOVI PROJEKTI

SOLI